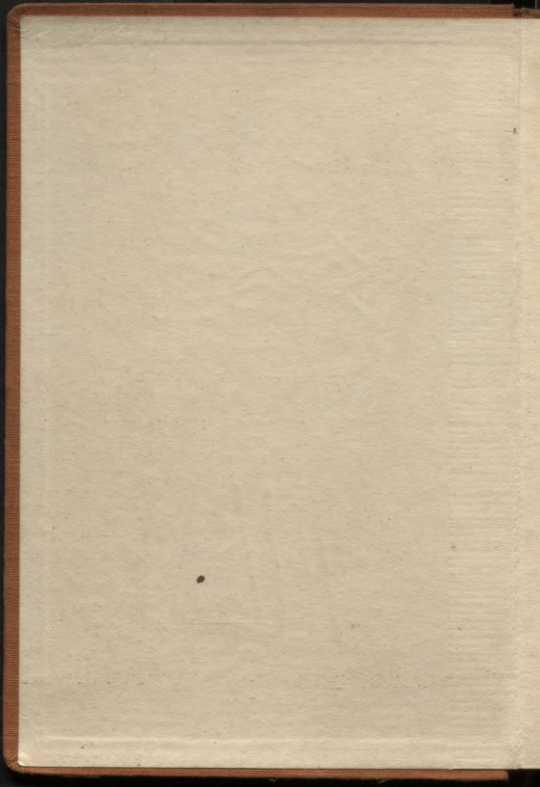
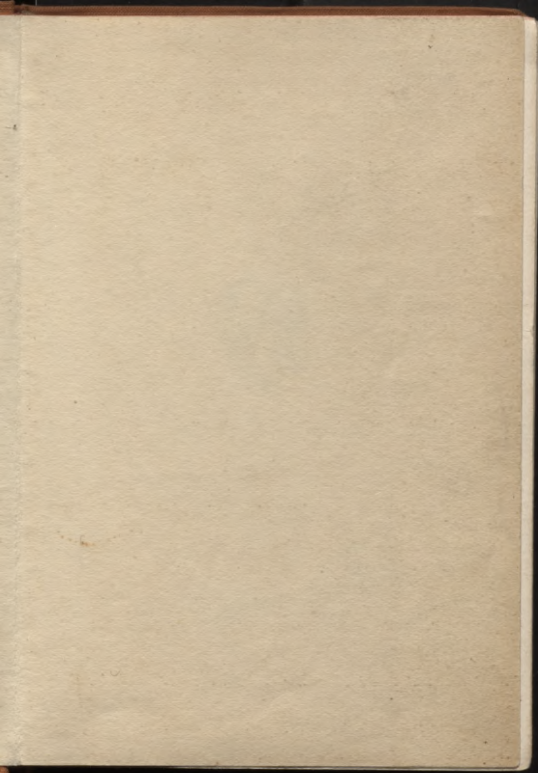
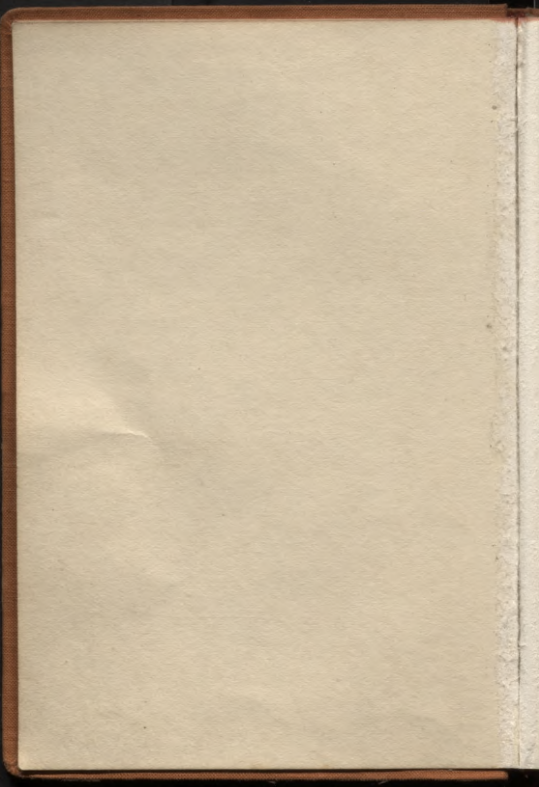

A
L5109

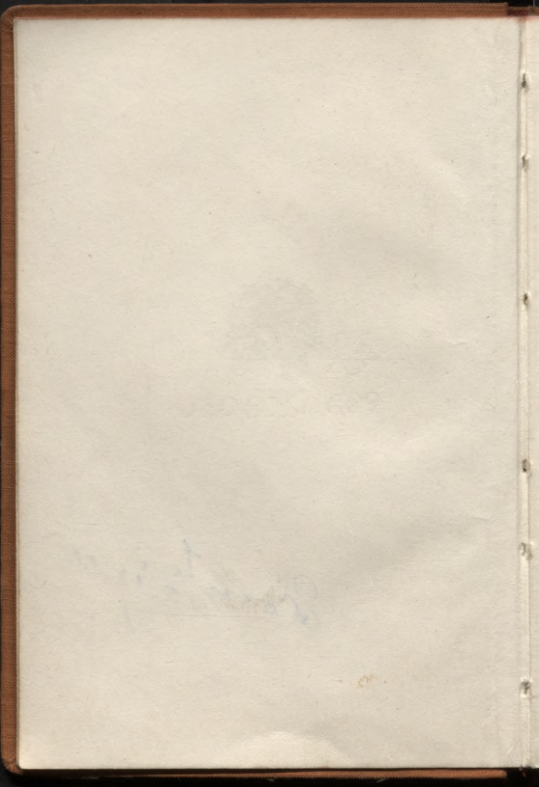

Edouard - Tei. 51.
25.12.51.
J.

A

5109

dubl. L

SULAMĪTE

811 p.

ALEKSANDRA KUPRINA NOVELE

No krievu valodas tulkojis
VALDEMĀRS KĀRKLINŠ

OSKARA NORIŠA
grafiskais ietērps un gravējumi kokā

MCMXXXVII

ZELTA ĀBELE, RĪGĀ

Maiznīcas ielā 10, dz. 8, pastā tekošs rēķins 10223

Latvijas Nacionālā

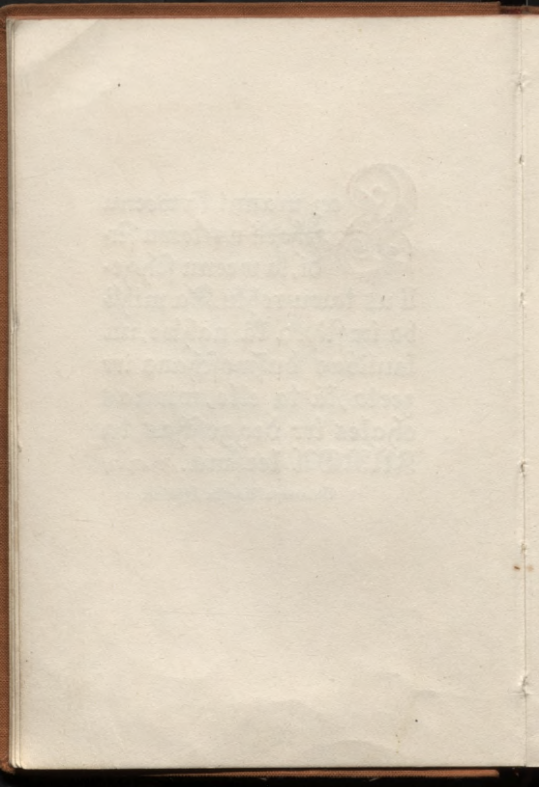
BIBLIOTĒKA

~~95-0-153~~

0306060689

Seez manni kà weenu
sehgele us tawu fir-
di, kà weenu sehge-
li us tawu rohku. Ta mihli
ba irr stipra kà nahwe, un
laulibas dušmoschana irr
zeeta, kà ta elle, wianas
ohgles irr deggoschas ta
KUNGU leefma.

Salamana Augsta Dseefma

I

Kēniņš Zālamans vēl nebija sasnie-
dzis pusmūžu, — četrīdesmit piecus
gadus, — bet slava par viņa gudrību
un skaistumu, viņa dzīves greznību

un galma krāšņumu bij izplatījusies tālu pāri Palestīnas robežām. Asīrijā un Feniķijā, Augš- un Lejas-Egiptē, no senās Tabrisas līdz Jemenai un no Ismaras līdz Persepolei, Melnās jūras piekrastē un Vidusjūras salās — ar apbrīnošanu daudzinaja viņa vārdu, jo nebija viņam līdzīga ķēniņa visā viņa laikā.

480^{tā} gadā pēc Izraēļa iziešanas, savas valdīšanas ceturtajā gadā, Zivmēnesī, ķēniņš uzsāka celt lielo dievnamu Morijas kalnā un pili Jeruzalemē. Astoņdesmit tūkstoši akmeņkaļu un septiņdesmit tūkstoši nesēju nemitīgi strādāja kalnos un pilsētas apkārtnē, un desmit tūkstošus koku cirtēju, no trīsdesmit astoņu tūkstošu kopējā skaita, pārmaiņus sūtīja uz

Lībanus kalniem, kur tie veselu mēnesi pavadīja tik grūtā darbā, ka pēc tam divus mēnešus atpūtās. Tūkstošiem cilvēku sēja nocirstos kokus plostos, un simtiem jūrnieku tos pludināja pa jūru uz Jafu, kur tos apstrādāja dreimaņu un galdnieku darbos izveicīgie tirieši. Vienīgi Hefrena, Hufu un Mikerina piramides Gizechā ceļot bija nodarbināts tik milzīgi liels strādnieku daudzums.

Darbus uzraudzīja trīs tūkstoši seši simti uzraugu, bet uzraugiem pavēlēja Azarija, Nātana dēls, cietsirdīgs un izdarīgs vīrs, par kuŗu klīda baumas, ka viņš nekad neguļot, nedziedināmas iekšējas slimības ugunīs degdams. Bet visus pils un dievnama plānus, kolonnu, altāŗa un vaŗa jū-

ras zīmējumus, logu metus, sienu un troņu rotājumus radīja celtnieks Irams-Abivus no Sīdanas, vara kalēja dēls no Navtalus cilts.

Pēc septiņiem gadiem, Bul-mēnesī, pabeidza celt dievnamu, un pēc trīspadsmit gadiem — ķēniņa pili. Par Libanus ciedru baļķiem, par ciprešu un olīvu koka dēļiem, par peugas koku, sitimu un tarsisu, par tēstiem un spodrinātiem milzīgiem dārgiem akmeņiem, par purpuru, purpura dziļām un zeltā izrakstītu bisonu, par ziliem vilnas audumiem, ziloņkaulu un sarkanām aunādām, par dzelzi, oniksu un lielu vairumu marmora, par dārgakmeņiem, zelta ķēdēm, vainagiem, auklām, luktšķērēm, tīkla piņumiem, karuļiem, eljes lampām,

ziediem un svečtuŗiem, zelta eņģēm un zelta naglām, katru sešdesmit zēķeļu svarā, par zeltā kaltiem kausiem un bļodām, par grieztiem un mozaīkā veidotiem ornamentiem, par liedinātiem un akmenī cirstiem lauvu, ķerubu, vēŗšu, palmu un ananasu attēliem — Zālamans Tirus ķēniņam Iramam, celtnieka vārda brālim, dāvināja divdesmit pilsētas un ciemus Galilejas zemē, un Iramam šī dāvana likāsniecīga — ar tādu nedzirdētu greznību bija celts dievnams un Zālamana pils un mazā pils Millā, ķēniņa sievai skaistulei Astisai, Eģiptes faraona meitai. Bet sarkankoku, ko vēlāk izlietoja galeriju margām un kāpnēm, muzikas instrumentiem un svēto grāmatu iesējumiem, kopā

ar tādu aromātisku kvēpināmo zāļu, smaržīgu elju un dārgu smaržu vairumu, kāds Izraelī līdz tam laikam vēl nebija redzēts, Zālamanam dāvināja Zabas ķēniņiene, gudrā un skaistā Balkisa.

Ar katru gadu auga ķēniņa bagātības. Trīs reizes gadā ostā pārbrauca viņa kuģi: *TARSISS*, kas gāja pa Vidusjūru, un *IRAMS*, kas peldēja pa Melno jūru. Tie veda no Afrikas zīloņkaulu, pērtiķus, pāvus un antilopes; bagāti rotātus ratus no Eģiptes, dzīvus tīģerus un lauvas, tāpat zvērādas no Mezopotamijas, sniegbaltus zirgus no Kuvas, Parvaīma zelta smilti par seši simt šesdesmit talentiem gadā, melno un santala koku no Ofira zemes, raibos Asuras un Kalachas pa-

klājus ar apbrīnojamiem rakstiem —
ķēniņa Tiglat-Pileazara draudzīgās
dāvanas, mākslas mozaikas no Nini-
ves, Nimrudas un Sargonas; brīnišķī-
gus izrakstītus audumus no Hatuaras;
zeltā kaltus kausus no Tirus; no Sī-
danas — krāsainus stiklus, bet no
Puntas, Bab-el-Mandebas tuvumā,
tās retās smaržvielas — nardes, alo-
jes, niedras, kinamonu, safranu, amb-
ru, muskusu, staktis, halvanu, smir-
nu un vīrāku, kuŗu dēļ Eģiptes fara-
oni nereti bija sākuši asinainus karus.

Bet sidrabs Zālamana laikā bija
vienkārša akmens lētumā un sarkan-
koks ne dārgāks par sikomorām, kas
aug ielejās.

Akmens pirtis, ar porfiru izliktas,
marmora baseinus un vēsas strūkl-

akas ierīkoja ķēniņš, likdams pievadīt ūdeni no kalnu avotiem, kas gāzās lejup Ķīdranas straumē, bet ap pili sādēstīja dārzus un birzes un iekopa vīna dārzu Baal-Amonā.

Zālamanam bija 40.000 staļļu mūļiem un kara ratu zirgiem un 12.000 jājamiem; ikdienas no provincēm zirgiem pieveda miežus un salmus. Desmit baroti vērši un divdesmit vērši no ganībām, trīsdesmit kori kviešu miltu un sešdesmit citu, simts batu dažāda vīna, 300 aitu, neskaitot barotus putnus, briežus, stirnas un saigas — viss tas caur divpadsmit uzraugu rokām ikdienas nāca Zālamanā, tāpat viņa galma, svītas un gvardes galdā. Sešdesmit karavīri, no piecīsimt visspēcīgākajiem un drošsir-

dīgākajiem visā karaspēkā, pārmai-
ņus stāvēja sardzē pils iekšējās ista-
bās. Piecissimts zelta zviņām klātus
vairogus Zālamans pavēlēja taisīt sa-
viem miesassargiem.

II

*K*o vien iekāroja ķēniņa acis, to viņš tām ļāva un nekādas izpriecas neliedza savai sirdij. Septiņsimt sievu bija ķēniņam un trīssimt lieko sievu,

verdzenes un deĵotājas līdzī neskaitot. Un visas tās Zālamans apbūra ar savu mīlestību, jo Dievs tam bija devis tādu neizsīkstošu kaislības spēku; kāda nebija ikdienišķiem cilvēkiem. Viņš mīlēja baltvaidzes, melnaces hetietes sārtām lūpām, viņu spilgtā, bet gaistošā skaistuma dēļ, kas tikpat ātri un brīnišķi izplaukst un tik ātri novīst kā narcises zieds; melnīgsnējās, slaidās, liesmainās vīlistietes ar asiem sprogainiem matiem, kas valkāja skanīgas zelta aproces ap roku locītavām, zelta stīpas plecos, un ap abām kāju potītēm platas, ar tievu ķēdīti savienotas sprādzes; maigās, mazās, lokanās amoretetes, augumā nevainojamas — viņu uzticība un padevība mīlestībā kļuvusi

2

0306060689

Latvijas Nacionālā

BIBLIOTĒKA

95-9.193

par parunu; sievietes no Asirijas, kas ar krāsām pagarināja acis un izkodināja zilas zvaigznes pierē un vaigos; izglītotās, jautrās un atjautīgās Sīdanas meitas, kas prata labi dziedāt, dejot, tāpat spēlēt arfu, kokli un fleitu tamburina pavadījumā; dzeltenādainās eģiptietes, mīlestībā nenogurdināmas un greizsirdībā neprātīgas; baudkārās babilonietes, kuŗām visa miesa zem drēbēm bija gluda kā marmors, jo tās ar sevišķu ziedi iznīcināja matus uz tās; Baktrijas jaunavas, kas matus un nagus krāsoja uguns sarkanā krāsā un valkāja šalvarus; klušās un kautrīgās moabietes, kuŗu krāšņās krūtis bija vēsas pat karstākajās vasaras naktīs; bezrūpīgās un izšķērdīgās amonietes ar

liesmainiem matiem un tik baltu ķermeni, ka tas tumsā spīdēja; trauslas zilaces sievietes linu matiem un maigu ādas smaržu, kuŗas atveda no ziemeļiem, caur Baalbeku, un kuŗu valoda bija nesaprotama visiem Palestīnas iedzīvotājiem. Bez tam ķēniņš mīlēja vēl daudzas Judejas un Izraeļa meitas.

Tāpat viņš gulēja ar Balkis-Makedu, Zabas ķēniņieni, kas visas pasaules sievietes pārspēja skaistumā, gudrībā, bagātībā un mīlas mākslas daudzveidībā; un ar sunemieti Abisagu, kas bija sildījusi ķēniņa Dāvida vecumu, ar šo mīlo, kluso skaistuli, kuŗas dēļ Zālamans savu vecāko brāli Adoniju atdeva nāvei caur Benajas, Jojada dēla roku.

Un ar nabaga meiteni no vīna dārza, vārdā Sulamīti, kuŗu vienīgo no visām sievietēm ķēniņš mīlēja ar visu savu sirdi.

Zālamans lika taisīt sev nesamo krēslu no labākā ciedru koka, ar sidraba balstiem, ar zelta parocēm guļošu lauvu veidā, ar Tirus purpura auduma telti. Bet iekšpusē visa telts bija rotāta zelta rakstiem un dārgakmeņiem — Jeruzalemes sievu un jaunavu mīlestības dāvanām. Un kad stalti melni vergi lielu svētku dienās nesa Zālamanu cauri ļaužu pulkiem, patiesi skaists bija ķēniņš, kā lilija Zaronas ielejā!

Viņa seja bija bāla, lūpas — kā spilgta purpura lenta; viņainie mati iezilgani melni, un viņos — gudrī-

bas rota — vizēja sirmums, līdzīgs kalnu strautu sidraba pavedieniem, kas krīt no Ermona tumšo klinšu augstienes; sirmums spīdēja arī viņa melnajā bārdā, kas pēc Asirijas ķēniņu parašas bija savīta taisnās sīkās pīnēs.

Bet acis ķēniņam bija tumšas kā vistumšākais achats, kā debess bezmēneša vasaras naktī, un skropstas, kas bultām līdzīgi vērsās augšup un lejup, atgādināja melnus starus ap melnām zvaigznēm. Un nebija pasaulē cilvēka, kas būtu varējis izturēt Zālamana skatienu acis nenodūris. Un dusmu zibeņi ķēniņa acīs lika ļaudīm krist pie zemes.

Taču bija sirsnīga prieka brīži, kad ķēniņš apreibinājās ar mīlestību,

vīnu, vai varas saldumu; vai kad viņš
prieclājās par gudru un jauku vārdu,
pateiktu vietā. Tad lēni, līdz pusei,
nolaidās viņa garās skropstas, mez-
damas zilas ēnas gaišajā vaigā, un
ķēniņa acīs it kā dzirksteles melnos
briljantos iedegās mīļu maigu smiek-
lu siltās ugunis; un tie, kas redzēja
šo smaidu, par to varēja atdot miesu
un dvēseli — tik neapprakstami skaists
tas bija. Jau ķēniņa Zālamana vārds
vien, balsī izrunāts, satrauca sieviešu
sirdis kā izlietu miņu aromats, kas
atgādina mīlas naktis.

Ķēniņa rokas bija maigas, baltas,
siltas un skaistas kā sievietei, taču
viņās slēpās tik varens dzīvības spēks,
ka uzliekot delnas uz slimnieku de-
niņiem, ķēniņš spēja dziedināt gal-

vas sāpes, krampjus, melno grūtsirdību un velna apsēstību. Kreisās rokas rādītājā pirkstā Zālamans valkāja asinssārtu asteriksa gemmu, kas izstaroja no sevis sešus pērļu krāsas starus. Daudz gadsimtu bija šim gredzenam, un viņa akmeņa otrā pusē bij iegriezts uzraksts senas, izzudušas tautas valodā: *Viss paiet.*

Un tik liela bija Zālamana dvēseles vara, ka tai paklausīja pat dzīvnieki: lauvas un tīģeri rāpoja pie ķēniņa kājām un berzēja purnus pie viņa ceļiem, un savām asajām mēlēm laizīja viņa rokas, kad tas iegāja viņu telpās. Un viņam, kas atrada sirds līgsmi dārgakmeņu zaigojošā mirdzumā, Eģiptes smaržīgo sveķu aromātā, vieglu audumu liegajā pie-

skārienā, saldajā muzikā, sarkana dzirkstoša vīna smalkajā garšā, vīna, kas rotājās kaltā Ninives kausā, — viņam patika arī glāstīt lauvu raupjās krēpes, melnu panteru samtainās muguras un jaunu raibu leopardu maigās ķetnas, patika klausīties plēsīgu zvēru rēkšanā, vērot viņu spēcīgās un skaistās kustības un saost viņu asinskārās elpas karsto smaku.

Tā ķēniņu Zālamanu gleznoja Jozavats Aķiluda dēls, viņa laika vēsturnieks.

III

«*P*ar to, ka tu nelūdzi ilgu mūžu, nelūdzi bagātību, nelūdzi ienaidnieku dzīvības, bet lūdzi gudrību, Es tad nu daru pēc taviem vārdiem. Es tev do-

du gudru un sapratīgu sirdi, tā ka tev līdzīga nav bijis priekš tevis, un pēc tevis nepacelsies neviens, kas varētu tev līdzināties.»

Tā Dievs sacīja Zālamanam, un pēc Viņa vārda ķēniņš izprata pasau-les uzbūvi un elementu darbību, sa-
prata laika sākumu, galu un vidu, izdibināja notikumu mūžīgās viļņ-
veidīgās un lokveidīgās atgriešanās
noslēpumu; no Biblosas, Akras, Sar-
gonas, Borsipes un Ninives astro-
nomiem viņš iemācījās sekot zvaig-
žņu stāvokļu maiņai un gada riņ-
ķiem. Tāpat viņš pazina visu dzīv-
nieku dabu un uzminēja zvēru jūtas,
saprata vēju izcelšanos un virzienu,
dažādas augu īpašības un dziedinošu
zāļu spēku.

Cilvēka sirds domas — dziļš ūdens, bet arī tās prata smelt gudrais ķēniņš. Vārdos un balsī, acīs un roku kustībās viņš tikpat skaidri lasīja visdziļākos dvēseļu noslēpumus kā burtus atvērtā grāmatā. Un tādēļ no visām Palestīnas malām pie viņa nāca lieli pulki ļaužu, lūgdami tiesu, padomu, palīdzību, ķildu izšķiršanu, un tāpat arī nesaprotamu zīmju un sapņu iztulkošanu. Un ļaudis brīnījās par atjautību un dziļumu Zālamana atbildēs.

Trīs tūkstošus sakāmvārdu sacerēja Zālamans, un tūkstoš un piecas dziesmas. Viņš tās diktēja diviem veikliem un ātriem rakstu-vedējiem, Eliorepam un Aķijam, Zizus dēliem, un pēc tam salīdzināja abu uzrakstīto.

Vienumēr viņš savas domas ietērpa skaistos teikumos, jo zelta ābolam dzidra sardoniksa vāzē līdzinās vārds, kas ar māku teikts, un arī tādēļ, ka gudrajo vārdi asi kā adatas, stipri kā iedzītas naglas, un viņu sacerētāji visi no Vienīgā Gana. «*Vārds ir sirds kustības dzirkstele*», — tā sacīja ķēniņš. Un Zālamana gudrība bij augstāka par visu Austrumu dēlu gudrību un visu eģiptiešu gudrību. Viņš bija gudrāks gan par Etanu Ezraka dēlu, gan par Emanu, gan Kalkalu, gan Dardu, Makalus dēliem. Bet jau viņu sāka nospiest parastās cilvēku gudrības skaistums, un tai vairs nebija viņa acīs agrākās vērtības. Nemierīgu meklētāja prātu viņš alka tās augstākās gudrības, kas tam Kungam bijusi Vi-

ņa ceļā pirms visas Viņa radības no
aizmūžiem, no sākuma, pirms zemes
pastāvēšanas, tās gudrības, kas bija
pie Viņa kā liela māksliniece, kad
Tas vilka loku pār bezdibeņa seju.
Un tās Zālamans neatrada.

Ķēniņš izpētīja Haldejas un Nini-
ves magu mācības, Abidosas, Saisas
un Memfisas astrologu zinātni, bur-
vju, mistagogu, Asīrijas epoptu un
Baktras un Persepoles gaišreģu no-
slēpumus, un pārliecinājās, ka viņu
zināšanas bija cilvēku zināšanas.

Tāpat viņš meklēja gudrību seno
pagānu ticību burvībās un tāpēc ap-
meklēja upuru vietas un ziedoja va-
renajam Baalam Libanonam, ko Ti-
rū un Sīdanā godāja Melkarta, radī-
šanas un iznīcības dieva, jūrniecības

aizgādņa vārdā, ko par Amonu sauca Sivachas oazē, kur viņa elks māja ar galvu, norādīdams ceļus svētku gājieniem, par Belu pie haldejiešiem, Molochu pie amoniešiem; pielūdza arī tā sievu — bargo un saldkaislo Astarti, kuņas vārdi citos tempļos bija Ištara, Isaara, Baaltis, Ašera, Istar-Belita un Atargatis. Viņš lēja elji un kvēpināja vīrāku Izidai un Ozirisam, brālim un māsai, kas bija savienojušies laulībā jau mātes miesās un tur iedzemdinājuši dievu Horu, un Derketai, tiriešu dievieteī ar zivs izskatu, un suņgalvim Anubisam, balzamēšanas dievam, un babiloniešu Onam, un vīlistiešu Dagonam, un asiriešu Abdenagam, un Ninives dieveklim Utsabam, un baigajai Kibelai, un Be-

lam Mardokam, Bābeles aizgādnim — Jupitera planetas dievam, un Haldejas Oram — mūžīgās uguns dievam, un noslēpumainai Omorogai, dievu senmātei, kuŗu Bels sacirtis divos gabalos, radīdams no tiem debesis un zemi, bet no galvas — cilvēkus; un vēl ķēniņš pielūdza dievieti Atanaīsu, kuŗai par godu Feniķijas, Lidijas, Armenijas un Persijas jaunavas uz tempļu sliegšņa atdeva garāmgājējiem savu miesu kā svētu upuri.

Taču nekā ķēniņš neatrada pagānu rituālos kā vien žūpību, nakts orgijas, nešķīstību, asins sajaukšanu un pret dabiskas kaislības, un viņu mācībās redzēja tikai muldēšanu un māņus. Bet nevienam savam pavalst-

niekam viņš neaizliedza upurēt iemīlotam dievam, un pat Eljes kalnā pats uzcēla svētnīcu Kamosam, moabiešu nelietībai, paklausīdams skaistajai, domīgajai Ellaanai, moabietei, kuŗa toreiz bija ķēniņa mīļākā sieva. Tikai vienu Zālamans necieta un vajāja ar navi — bērnu upurēšanu.

Un redzēja ķēniņš savos meklējumos, ka cilvēku dēlu liktenis un dzīvnieku liktenis vienāds: kā mirst tie, tā mirst arī šie, un visiem viena dvasa, un nav cilvēkam pārākuma pār lopiem. Un saprata ķēniņš, ka lielā gudrībā daudz skumju, un kas vairo atzišanu — vairo sāpes. Tāpat viņš saprata, ka arī smiekli reizēm sirdij dara gauži, un ka prieka gals mēdz būt bēdas. Un kādu rītu viņš Eliore-

pam un Aķijam pirmo reizi nodiktēja :

— Viss ir niecību niecība, viss ir veltīgs, — tā saka Ekleziasts.

Bet tad ķēniņš vēl nezināja, ka drīz Dievs tam sūtīs tik maigu un liesmainu, padevīgu un skaistu mīlestību, kas vienīgā dārgāka par bagātību, slavu un gudrību, dārgāka par pašu dzīvi, jo tā pat dzīvību netur dārgu un nebīstas nāves.

IV

*K*ēniņam bija vīna dārzs Baal-Amonā, Batn-el-Haba dienviduskraujā, Molocha svētnīcas rietumu pusē; turp ķēniņš gāja meklēt vientulību

lielu pārdomu brīžos. Granātu koki, olīvas un mežābeles pārmaiņus ar ciedriem un cipresēm to iežogoja no trim pusēm kalnup, bet ceturkā to no ceļa šķīra augsta akmens siena. Arī citi vīna dārzi visapkārt tāpat piederēja Zālamānam; viņš tos iznomāja sargiem par 1000 sidraba gabaliem katru.

Tikai rītausmā pilī beidzās greznās dzīras, kuņas Izraēļa ķēniņš bija rīkojis par godu Asīrijas ķēniņa, slavenā Tiglat-Pileazara sūtņiem. Par spīti nogurumam, Zālamāns torīt nevarēja aizmigt. Ne vīns, ne sikera neapmigloja asīriešu cietās galvas un neatraisīja viņu viltīgās mēles. Bet gudrā ķēniņa asais un gaišredzīgais prāts jau bij aizsteidzies priekšā viņu

plāniem un savukārt jau auda smalku politisku tīklu, kuŗā tas sapis šos cienīgos vīrus ar uzpūtīgām acīm un glaimīgu valodu. Gan Zālamans prātīs uzturēt nepieciešamo saskaņu ar Asirijas pavēlnieku, un tai pašā laikā, aiz mūžīgās draudzības ar Tirus Iramu, paglābs no izlaupīšanas tā valsti, kas ar savām neizmērojamām bagātībām, paslēptām pagrabos zem šaurajām ielām ar saspiestiem namiem, jau sen pievilka austrumu valdnieku kāros skatienus.

Un raugi, rītausmā Zālamans ir licis sevi aiznest Batn-el-Haba kalnā, atstājis nestuves tālu uz ceļa, un tagad viens sēd vienkāršā koka solā, viņa dārza augšgalā, ēnā zem kokiem, kas savos zaros vēl glabā nakts rasai-

no vēsumu. Ķēniņš ģērbies vienkāršā baltā mētelī, ko uz labā pleca un kreisajos sānos satur divas zaļa zelta eģiptiešu sprādzes saritinājušos krokodilu veidā, kas ir dieva Sebacha simbols. Ķēniņa rokas nekustīgi guļ uz ceļiem, bet dziļu domu aizēnotās acis stingušiem plakstiem vērstas uz austrumiem, uz Nāves jūras pusi, — turp, kur aiz Anazes apaļās virsotnes rīta blāzmas liesmā lec saule.

Rīta vējš pūš no austrumiem un atnes līdzī ziedošu vīnkoku aromatu, — rezedu un karstvīna smalko smaržu. Tumšas cipreses cienīgi šūpo tievās galotnes un lej savu sveķaino elpu. Steidzīgi sačukstas olīvu sidraboti-zaļās lapas.

Te Zālamans pieceļas un ieklausās. Jauka sievietes balss, skaidra un dzidra kā šis rasainais rīts, dzied kaut kur tuvumā, aiz kokiem. Vienkārša un maiga melodija plūst, plūst savā nodabā, kā skanīgs strauts kalnos, atkārtojot arvien tās pašas piecas, sešas notis. Un viņas nemākslotais smalkais jaukums izvilina klusu aizkustinājuma smaidu ķēniņa acīs.

Balss atskan arvien tuvāk. Nu tā jau klāt, blakus, aiz kuplajiem ciedriem, aiz kadiķu tumšā zaļuma. Tad ķēniņš uzmanīgām rokām pašķir zarus, klusu izlien caur adatainajiem krūmiem un iziet klajā vietā.

Viņa priekšā, aiz zemās sienas rupji sakrautiem lieliem dzelteniem akmeņiem augšup aizstiepas vīna dārzs.

Meitene vieglā zilā ģērbā staigā starp
vīna koku rindām, pār kaut ko no-
liecas lejup, un atkal saslejas un dzied.
Viņas sarkanie mati saulē deg.

Kamēr diena dzestra top
Un atkāpjas nakts ēnas,
Steidzies mājup, mīlais draugs,
Esi viegls kā stirna,
Kā briedis jauns no kalnu aizām . . .

Tā viņa dzied vīna zarus siedama,
un lēni kāpj lejup, tuvāk un tuvāk
akmens sienai, aiz kuņas stāv ķēniņš.
Viņa ir viena — neviens tās neredz
un nedzird; ziedošo vīnkoku smarža,
rīta līgsmāis dzestrums un karstas asi-
nis sirdī skurbina viņu, un raugi,
vientiesīgās dziesmiņas vārdi acumir-
klī dzimst viņas lūpās un aizlido vē-
jā, aizmirstī uz mūžu:

Gūstait mums lapsas, tās mazās lapsas,
Kas vīna dārzus maitā,
Jo mūsu vīna dārzi stāv ziedos.

Tā viņa atnāk līdz pašai sienai un
ķēniņu nepamanījusi pagriežas atpa-
kaļ un viegli kalnā kāpdama aiziet
gar nākamo vīnkoku rindu. Nu viņas
dziesma skan tālāk:

Steidzies, mans draugs,
Un esi kā stirna
Vai kā jauns briedis
No balzama kalniem.

Bet pēkšņi viņa pieliecas tik zemu,
ka aiz vīna kokiem to vairs nevar re-
dzēt.

Tad Zālamans saka balsī, kas glās-
ta ausis:

— Jaunava, rādi man savu seju,
ļauj vēl dzirdēt savu balsi.

Viņa ātri saslejas un pagriežas ar seju pret ķēniņu. Tai mirklī uzpūš spēcīgs vējš un purina viņas vieglo ģērbu un pēkšņi to cieši piekļauj viņas augumam un starp kājām. Un vienu mirkli, kamēr tā nenostājas ar muguru pret vēju, ķēniņš redz viņu visu it kā kailu, slaidu un staltu, trīspadsmīt gadu spēcīgā plaukumā; redz viņas mazās apaļās stingrās krūtis un to galiņu paaugstinājumus, no kuriem drēbe stariem krīt uz visām pusēm, un jaunavīgo vidu, apaļu kā kausu, un dziļo līniju, kas šķir viņas kājas no lejas līdz augšai un tur zarojas uz abām pusēm, pret apaļajiem gurniem.

— Jo salda tava balss, un tīkama ir tava seja! — saka Zālamans.

Viņa pienāk tuvāk un raugās ķēniņā aizgrābta, bikli trīcēdama. Viņas melnīgsnējā un košā seja ir neizteicami skaista. Smagie biezie tumšsarkanie mati, kuņos viņa iespraudusi divus spilgti sārtus magoņu ziedus, neskaitāmām elastīgām cirtām klāj tās plecus un izklīst pār muguru un saules staru skarti liesmo kā zeltains purpurs. Pašdarinātas sarkanu, sausu ogu krelles aizkustinoši un nevainīgi divām kārtām apvij viņas tumšo, augsto, tievo kaklu.

— Es tevi neredzēju! — viņa maigi teic, un viņas balss skan kā fleitas dziedāšana. — No kurienes tu nākdams?

— Tu tik jauki dziedāji, jaunava!
Viņa kaunīgi nodur acis un pati

pietvīkst, bet zem viņas garajām skropstām un lūpu kaktiņos trīs apslēpts smaids.

— Tu dziedāji par savu mīlo. Viņš ir viegls kā stirna, kā jauns kalnu briedis. Viņš taču ļoti skaists, tavs mīlais, vai nē, meitene?

Viņa iesmejas tik skanīgi un muzikali, kā kad sidraba krusa kristu zelta bļodā.

— Man nav mīlā. Tā tikai dziesma. Man mīlā vēl nav bijis...

Brīdi viņi klusē un dziļi, bez smaida raugās viens otrā... Putni skaļi saucas kokos. Jaunavas krūtis strauji cilājas zem izdilušā audekla.

— Es tev neticu, skaistule. Tu esi tik daiļa...

— Tu smeijies par mani. Redzi, kāda es melna...

Viņa paceļ uz augšu mazās tumšās rokas, un platās piedurknes viegli noslīd lejup līdz pleciem, atsegdamas viņas elkonus, kuriem zīmējums tik smalks un meitenīgi apaļš.

Un viņa gaužas:

— Brāļi apskaitušies uz mani un nolikuši mani vīna dārzu sargāt, un nu — raugi kā saule mani apdedzinājuse!

— Ai nē, saule tevi darījusi vēl daiļāku, tu visuskaistākā starp sievietēm! Raugi, tu pasmeijies, un tavi zobi ir kā balti dvīņu jēri, kas no peldēšanās augšām nāk, un nevienam no tiem nav vainas. Tavi vaigi ir kā granāta puses zem taviem cirtainiem matiem.

Tavas lūpas sārtas — bauda ir viņās lūkoties. Un tavi mati... Vai zini, kam tavi mati līdzinās? Vai esi redzējusi kā vakarā no Ģilead-kalna lejup nāk avju ganāmpulks? Tas pārklāj visu kalnu, no virsotnes līdz piekājei, un rieta blāzmā un putekļos šķiet tikpat sarkans un tikpat vilņains kā tavas sprogas. Tavas acis ir dziļas kā divi ezeri Ezbonē pie Batrabim-vārtiem. Ai, cik tu daiļa! Tavs kakls ir taisns un stalts kā Dāvida tornis!...

— Kā Dāvida tornis! viņa kā reibonī atkārtu.

— Jā, jā, tu visuskaistākā starp sievietēm. Tūkstoš vairogi karājas pie Dāvida torņa, un tie visi ir uzvarētu karavadoņu vairogi. Es arī nu pakaru savu vairogu pie tava torņa...

— Ai, runā, runā vēl . . .

— Un kad tu manu saucienu izdzirdusi pagriezies atpakaļ un uzpūta vējš, es ieraudzīju abus tavu krūšu galus zem apģērba un nodomāju: raugi, tās ir divas mazas stirniņas, kas ganas starp lilijām. Tavs augums bija līdzīgs palmaī un tavas krūtis vīna ķekariem.

Meitene vāji iekliedzas, aizklāj seju plaukstām un krūtis elkoniem, un tā pietvīkst, ka pat ausis un kakls tai metas purpura sārtumā.

— Es redzēju arī tavus gurnus. Tie ir slaidi kā dārga vāze — veikla mākslinieka darbs. Atņem jel rokas, jaunava. Rādi man savu seju.

Viņa paklausīgi nolaiž rokas lejup. Biezi zelta stari līst no Zālamana acīm

un apbur viņu, reibina viņai galvu un kā saldas, siltas trīsas skrej pa viņas miesas ādu.

— Saki man, kas tu esi? — viņa apjukumā lēni saka. — Nekad neesmu redzējusi tev līdzīga cilvēka.

— Esmu gans, mana skaistule. Es ganu brīnišķus baltu jēru pulkus kalnos, kur zaļā zālē narcises zied. Vai neatnāksi pie manis, manās ganībās?

Bet viņa lēni krata galvu:

— Vai tiešām tu domā, ka es tam ticēšu? Tava seja nav skarbu vēju apūsta un saulē iedegusi, un tavas rokas ir baltas. Tev mugurā dārgs hitons, un viena viņa sprādze būs tik daudz vērts, cik mani brāļi gadā maksā par mūsu vīna dārzu Adoniramam, ķēniņa meslu ievācējam. Tu atnāci

no turienes, ārpus sienas . . . Tu gan laikam būsi kāds no ķēniņam tuviem ļaudīm? Man šķiet, ka esmu tevi kādreiz redzējusi lielo svētku dienā — es skrēju līdz taviem ratiem.

— Tu uzminēji, jaunava. No tevis grūti paslēpties. Un tiešām, kam tev jābūt klāidonei pie ganāmpulkiem? Jā, es esmu viens no ķēniņa pavadoņiem. Esmu ķēniņa galvenais pavārs. Un tu mani redzēji, kad Lieldienu svētkos braucu Abinadaba ratos. Bet kādēļ tu stāvi tik tālu no manis? Nāc tuvāk, mana māsa! Sēdies te uz sienas akmeņa un pastāsti man kaut ko par sevi. Saki man savu vārdu!

— Sulamīte, viņa saka.

— Par ko gan tavi brāļi uz tevi apskaitušies, Sulamīt?

no turienes, ārpus sienas . . . Tu gan laikam būsi kāds no ķēniņam tuviem ļaudīm? Man šķiet, ka esmu tevi kādreiz redzējusi lielo svētku dienā — es skrēju līdz taviem ratiem.

— Tu uzminēji, jaunava. No tevis grūti paslēpties. Un tiešām, kam tev jābūt klaidonei pie ganāmpulkiem? Jā, es esmu viens no ķēniņa pavadoņiem. Esmu ķēniņa galvenais pavārs. Un tu mani redzēji, kad Lieldienu svētkos braucu Abinadaba ratos. Bet kādēļ tu stāvi tik tālu no manis? Nāc tuvāk, mana māsa! Sēdies te uz sienas akmeņa un pastāsti man kaut ko par sevi. Saki man savu vārdu!

— Sulamīte, viņa saka.

— Par ko gan tavi brāļi uz tevi apskaitušies, Sulamīt?

— Man kauns par to runāt. Viņi ieņēma naudu par pārdoto vīnu un sūtīja mani uz pilsētu maizi un kazu sieru pirkt. Bet es . . .

— Bet tu pazaudēji naudu?

— Nē, ļaunāk . . .

Viņa zemu noliec galvu un čukst:

— Bez maizes un siera es vecpilsētā pie eģiptiešiem vēl nopirku mazdruscīņ rožu eljes, tikai mazdruscīņ.

— Un brāļiem tu to slēpi?

— Jā . . .

Un viņa tikko dzirdami saka:

— Rožu elje tik jauki smaržo!

Ķēniņš maigi glāsta viņas mazo cieto roku.

— Tev laikam garlaicīgi vienai viņa dārzā?

— Nē. Es strādāju, dziedu . . . Pusdienā man atnes ēdienu, un vakarā viens no brāļiem stājas manā vietā. Dažreiz es roku mandragoras saknes, kas līdzinās maziem cilvēkiem . . . Mums viņas pērk Haldejas tirgotāji. Stāsta, ka viņi no tām taisot miega zāles . . . Saki, vai tiesa, ka mandragoras ogas palīdzot mīlestībā?

— Nē, Sulamīt, mīlestībā palīdz tikai mīlestība. Saki, vai tev ir tēvs vai māte?

— Tikai māte. Tēvs nomira priekš diviem gadiem. Brāļi visi vecāki par mani — viņi no pirmās laulības, no otrās tikai mēs ar māsu.

— Vai tava māsa tikpat daiļa kā tu?

— Viņa vēl maza. Viņai tikai deviņi gadi.

Ķēniņš smejas, lēni apskauj Sulamīti, pievelk to sev klāt un čukst viņai ausī:

— Deviņi gadi... Tad viņai vēl nav tādas krūtis kā tev? Tādas lepnas, tādas karstas krūtis!

Viņa klusē, aiz kauna un laimes degdama. Viņas acis mirdz un dziest, tās aizmiglo lieglaimes smaids. Ķēniņš savā rokā jūt viņas sirds vētraiņos pukstus.

— Tava ģērba siltums smaržo jaukāk nekā mires, jaukāk nekā nardes, — viņš saka, kvēli pieskardamies savām lūpām viņai pie auss. — Un kad tu elpo, es jūtu no tavām nāsīm it kā ābolu smaržu. Mana māsa, mana mīlamā, tu savaldzināji manu sirdi ar

vienu vienīgu savu acu skatienu, ar krellēm, kas tev kaklā.

— Ai, neskaties manī! — Sulamīte lūdzas. — Tavas acis mani uztrauc.

Bet viņa pate atliec muguru atpakaļ un liek galvu Zālamanam pie krūtīm. Viņas lūpas sarkst virs spožajiem zobiem, acu plaksti dreb mocošās alkās. Zālamans kāri pieplok ar lūpām pie viņas aicinošās mutes. Viņš jūt viņas lūpu kvēli un viņas gludos zobus, un viņas mēles saldo valgumu, un viss iedegas tādā neizciešamā iekārē, kādu savā mūžā nekad vēl nav jutis.

Tā paiet minūte, divas minūtes.

— Ko tu dari ar mani! — Sulamīte vāji izteic, aizvērdama acis. — Ko tu dari ar mani!

Bet Zālamans kaislīgi čukst viņai turpat pie mutes:

— Šūnu medus pil no tavām lūpām, līgava, medus un piens ir zem tavas mēles... Ai, nāc drīzāk pie manis. Te aiz sienas ir tumšs un vēss. Neviens mūs neredzēs. Te mīksta zāle zem ciedriem.

— Nē, nē, laid mani. Es negribu, es nevaru.

— Sulamīt... tu gribi, tu gribi... Mana māsa, mana miļākā, nāc pie manis!

Lejā uz ceļa, pie ķēniņa vīna dārza sienas atskan kāda gājēja soļi, bet Zālamans notur izbiedēto jaunavu aiz rokas.

— Saki ātrāk, kur tu dzīvo? Šo-

nakt es atnākšu pie tevis, — viņš steigšus saka.

— Nē, nē, nē . . . To es tev neteikšu. Laid mani. Es neteikšu.

— Es tevi nelaidīšu, Sulamīt, kamēr tu nepateiksi . . . Es gribu tevi!

— Labi, es teikšu . . . Bet vispirms apsoli, ka šonakt nenāksi . . . Tāpat nenāc arī nākamā naktī . . . un aiznākamā . . . Mans ķēniņ! Pie stirnām un lauku briežiem lūdzu tevi, neuztrauc un nemodini savu mīļāko, pirms tai pašai patīk!

— Jā, to es tev apsolu . . . Kur tavas mājas, Sulamīt?

— Kad ceļā uz pilsētu tu iesi pāri Ķīdranai, pa tiltu augšpus Ziloamas, tad tu redzēsi mūsu māju pie avota. Tur nav citu māju.

— Un kuŗš tavs logs, Sulamīt?

— Kam tev tas jāzina, mīļais? Ai, neskaties manī tā. Tavs skatiens mani apbuŗ... Neskūpsti mani... Mīļais! Skūpsti mani vēl...

— Kuŗš tavs logs, mana vienīgā?

— Logs, kas dienvidu pusē. Ai, man to nevajadzēja teikt... Mazs, augsts logs ar skadriņiem.

— Un skadriņi atverami no iekšpuses?

— Nē, logs nav verams. Bet aiz stūŗa ir durvis. Aiz tām tūliņ ir istaba, kur mēs ar māsu guļam. Bet tu taču man apsoliņi!... Manai māsai caurs miegs. Ai, cik tu skaists, mans mīļais. Tu taču man apsoliņi, vai nē?

Zālamans lēni glāsta viņas matus un vaigus.

— Es šonakt atnākšu pie tevis, —
viņš neatlaidīgi saka. — Es nākšu
pusnaktī. Tā tas būs, tā būs. Es tā
gribu.

— Mīlais!

— Nē. Tu mani gaidīsi. Tikai ne-
baidies un tici man. Es tev nedarišu
gauži. Es tev došu tādu prieku, pret
kuŗu zemes virsū viss ir niecīgs. Ta-
gad ardievu. Es dzirdu, ka mani meklē.

— Ardievu, mans mīļākais... Nē,
neaizej vēl. Saki man savu vārdu, es
to nezinu.

Vienu mirkli viņš it kā šaubīda-
mies nolaiž acis, bet tūliņ atkal tās
paceļ.

— Man vienāds vārds ar ķēniņu.
Mani sauc par Zālamanu. Ardievu.
Es mīlu tevi.

V

Gaišs un līgsms Zālamans bija šai dienā, kad tas sēdēja tronī Lībanus namā un turēja tiesu ļaudīm, kas nāca pie viņa.

Četrīdesmit kolonnas, pa četrām rindā, balstīja tiesas nama griestus, un visas tās bija apšūtas ar ciedru koku un nobeidzās ar kapiteliem liliju veidā; grīda bij likta no cipreses gabalu dēļiem un sienās nekur nebija akmens redzams aiz ciedru koka apšuvuma, kas bija zelta griezumiem greznots un rādīja palmas, ananasus un ķerubus. Trejgaismas zāles dibenā seši pakāpieni veda troņa paugstinājumā, un uz katra pakāpiena stāvēja pa divi bronzas lauvām, pa vienam katrā pusē. Pats tronis bija ziloņkaula ar zelta inkrustāciju un zelta parocēm gulošu lauvu veidā. Troņa augstā mugura nobeidzās ar zelta disku. Mēļu un purpura audumu aizkari karājās pie zāles ieejas, no griestiem līdz

grīdai, atdalot priekštelpu, kur starp piecām kolonnām drūzmējās sūdzētāji, lūdzēji un liecinieki, tāpat arī apsūdzētie un noziedznieki, stipri apsargāti.

Ķēniņš bija ģērbies sarkanā hitonā, bet galvā tam bija vienkāršs šaurs kronis no 60 beriliem, ietvertiem zeltā. Labajā pusē stāvēja viņa mātes Batzebas tronis, bet pēdējā laikā, lielā vecuma dēļ, viņa reti rādījās pilsetā.

Asirijas viesi bargām melnbārdainām sejām sēdēja gar sienām jaspisa solos; viņi bija ģērbusies gaišos olīvu krāsas tērpos ar sarkaniem un baltiem rakstiem gar malām. Viņi jau savās mājās, Asirijā, tik daudz bija dzirdējuši par Zalamana taisno tiesu, ka cen-

tās nepalaist garām nevienu vienīgu viņa vārdu, lai vēlāk varētu pastāstīt par izraēliešu ķēniņa tiesu. Starp tiem sēdēja Zālamana karavadoņi, viņa ministri, provinču pārvaldnieki un galminieki. Te bija Benaja, — agrākais ķēniņa bende, Joaba, Adonijas un Zimejus slepkava, — tagad galvenais karaspēka priekšnieks, pamazs drukns vecis retu gaļu sirmu bārdu; viņa izbālējušās zilganās acis it kā izvalbītiem sarkaniem plakstiem raudzījās ar vecuma trulumu; mute bija vaļā un slapja, un gaļīgā sarkanā apakšlūpa nespēkā nokārās lejup; viņa galva vienmēr bija nokārta un viegli drebēja. Te bij arī Azarija, Nātana dēls, gaŗš žultains vīrs sausu slimīgu seju un tumšiem lokiem zem acīm,

un labsirdīgais, izklaidīgais historio-
grafs Jozavats, un Zālamana galma
priekšnieks Aķelārs, un Zabuds araug-
sto ķēniņa drauga tituli, un Ben-Abi-
nadabs, Zālamana vecākās meitas Ta-
vatas vīrs, un Ben-Ģebers, Argobas
apgabala priekšnieks Basanas provin-
cē; viņa pārvaldībā bija sešdesmit pil-
sētas, kuŗas apjoza sienas ar vaŗa aiz-
slēgu vārtiem; un Baena, Usajus dēls,
kas kādreiz bija slavens ar savu māk-
slu mest šķēpu trīsdesmit parasangu
tālumā, un daudzi citi. Sešdesmit ka-
ravīri, zeltītām bruŗu cepurēm un
vairogiem mirdzēdami stāvēja rindā
troŗa labajā un kreisajā pusē; par ve-
cāko viņiem šodien bija melnma-
tainais skaistulis Eliavs, Aķiluda
dēls.

Pirmais ar sūdzību Zālamana priekšā stājās kāds Aķiors, pēc amata dārgakmeņu slīpētājs. Feniķijas Belā strādādams, viņš atradis dārgakmeni, apstrādājis to un palūdzis savam draugam Cakarijam, kas devies uz Jeruzalemi, nodot šo akmeni viņa, Aķiora sievai. Pēc kāda laika arī Aķiors pārradies mājās. Pirmais jautājums, ko tas sievai izteicis viņu ieraugot, bijis par akmeni. Bet viņa ļoti brīnījies par vīra vaicājumu un ar zvērestu apliecinājuse, ka nekāda akmeņa tā neesot saņēmusi. Tad Aķiors devies pēc izskaidrojuma pie sava drauga Cakarijas; bet arī tas zvērēdams apliecinājis, ka tūliņ pēc pārbraukšanas dārgakmeni nodevis kā bijis likts. Viņš pat bij atvedis divus lieci-

niekus, kas apgalvoja, ka esot redzējuši, kā Cakarija viņiem klātesot akmeni nodevis Aķiora sievai.

Un tagad viņi visi četri — Aķiors, Cakarija un abi liecinieki — stāvēja Izraeļa ķēniņa troņa priekšā.

Zālamans paskatījās acīs ikvienam no tiem un teica sardzei:

— Vediet viņus visus atsevišķās telpās un ieslēdziet katru par sevi.

Un kad tas bij izpildīts, viņš pavēlēja atnest četras mitru mālu pikas.

— Lai ikviens no viņiem izveido no māliem to formu, kāda bij akmenim, — pavēlēja ķēniņš.

Pēc kāda laika veidojumi bija gatavi. Bet viens liecinieks mālu piku bij izveidojis zirga galvas formā, kā parasti mēdza apstrādāt dārgakmeņus;

otrs aitas galvas izskatā, un tikai diviem — Aķioram un Cakarijam — veidojumi bija vienādi, līdzīgi sievietes krūtij.

Un ķēniņš teica:

— Tagad pat aklam skaidrs, ka liecinieki Cakarijas uzpirkti. Tādēļ lai Cakarija atdod Aķioram akmeni un tamlīdz samaksā viņam trīsdesmit pilsoņu zēķeļus tiesas izdevumu un nodod desmit svētītus zēķeļus dievnamam. Bet liecinieki, kas paši sevi nodevuši, lai maksā katrs piecus zēķeļus valsts kasē par nepatiesu liecību.

Pēc tam Zālamana tronim tuvojās trīs brāļi, kas tiesājās par mantojumu. Tēvs priekš nāves viņiem bija teicis: «Lai jūs mantu dalot nesaķildotos, es

patš to izdalīšu pēc taisnības. Kad nomiršu, ejiet pakalnā, kas birzes vidū aiz mājas, un atrociēt to. Tur jūs atradīsiet lādi ar trim nodalījumiem: tad ziniet, ka augšējais vecākajam, vidējais — vidējam, apakšējais — mazākajam no brāļiem.» Un kad tie pēc viņa nāves gāja un tā darīja, kā tēvs bija vēlējis, viņi atrada, ka virsējais nodalījums bija līdz augšai pilns zelta naudas gabaliem, kamēr vidējā bija tikai vienkārši kauli, bet apakšējā — koka gabali. Te nu jaunākajos brāļos modās skaudība un naidš pret vecāko, un viņu dzīve beidzot bija kļuvusi tik neciešama, ka viņi bija nolēmuši griezties pie ķēniņa pēc padoma un sprieduma. Pat šeit, troņa priekšā stāvot, tie nevarēja atturēties

no savstarpējiem pārmetumiem un apvainojumiem.

Ķēniņš pakratīja galvu, noklausījās viņos un teica:

— Atmetiet ķildas; akmens smags, svarīga arī smilts, tak muļķa dusmas smagākas par abiem. Acīm redzams, jūsu tēvs bijis gudrs un taisnīgs cilvēks, un savu gribu savā novēlējumā viņš izteicis tik skaidri, kā kad tas būtu noticis simt liecinieku klātbūtnē. Vai tiešām jūs, nožēlojamie bļauņi, tūliņ neatskārtāt, ka viņš vecākajam brālim atstājis visu naudu, vidējam — visus lopus un vergus, bet jaunākajam — māju un tīrumu. Ejiet ar mieru un neķildojaties vairs.

Un trīs brāļi — nesenie naidnieki — priekā starojošām sejām līdz ze-

mei paklanijās ķēniņa priekšā un roku rokās saķērušies izgāja no tiesas nama.

Ķēniņš izsprieda vēl kādu mantojuma lietu, kas bij iesākta priekš trim dienām. Kāds cilvēks mirstot bija teicis, ka atstājot visu mantu cieņīgākajam no saviem diviem dēliem. Bet tā kā neviens no tiem nebija mierā sevi atzīt par necienīgu, tad viņi nu griezās pie ķēniņa.

Zālamans tiem jautāja, kas viņi pēc amata, un izdzirdis atbildi, ka viņi abi esot mednieki — stopu šāvēji, teica:

— Ejiet atpakaļ mājās. Es likšu nostādīt pie koka jūsu tēva liķi. Vispirms palūkosimies, kurš taisnāk ie-

šaus tam bultu krūtīs, un tad izšķīsim jūsu lietu.

Tagad abi brāļi bij atgriezušies, tā vīra pavadībā, ko ķēniņš bija sūtījis tiem līdzī par novērotāju. Viņu Zālamans arī izjautāja par sacensību.

— Es izpildīju visu, ko tu pavēlējī, ķēniņ, — teica šis cilvēks. — Es nostādīju veča līķi pie koka un iedevu abiem brāļiem viņu stopus un bultas. Vecākais šāva pirmais. No simt divdesmit olekšu attāluma viņš iešāva bultu taisni tai vietā, kur dzīvam cilvēkam pukst sirds.

— Skaists šāviens, — Zālamans sacīja. — Un jaunākais?

— Jaunākais... Piedod man, ķēniņ, es nevarēju uzstāt, lai tavu pavēli izpilda līdz galam... Jaunākais

uzvilka stopu un jau uzlika bultu, bet tad viņš pēkšņi nolaida stopu pie kājām, pagriezās sānis un raudādams teica: «Nē, es to nevaru izdarīt... Es nešaušu sava tēva liķī.»

— Lai tad viņam arī pieder tēva manta, — ķēniņš nolēma. — Viņš izrādījās par cienīgāko dēlu. Bet vecākais, ja vēlas, var iestāties manu miesassargu skaitā. Man vajadzīgi tādi spēcīgi un kāri vīri ar drošu roku, taisnu skatienu un spalvu apaugušu sirdi.

Pēc tam ķēniņa priekšā stājās trīs vīri. Kopīgu tirdzniecības pasākumu vadīdami, tie bij iedzīvojušies lielā naudā. Kad nu tiem pienācis laiks braukt uz Jeruzalemi, viņi iešuvuši naudu ādas jostā un devušies ceļā.

Ceļā viņi pārnakšņojuši mežā, bet jostu drošības dēļ ierakuši zemē. Taču otrā rītā pamodušies, viņi vairs nav atraduši jostu tai vietā, kur bija to noglabājuši.

Viņi apvainoja cits citu slepenā zādzībā, un tā kā visi trīs likās ļoti viltīgi un valodā veikli cilvēki, ķēniņš tiem sacīja:

— Iekams izspriežu jūsu lietu, paklausaties, ko jums stāstīšu. Kāda skaista jaunava apsoliņa savam mīļākam, kas devās ceļojumā, gaidīt viņu pārnākam un nevienam neatdot savu jaunavību, kā vien viņam. Bet, projām aizbraucis, viņš drīzā laikā citā pilsētā apprecēja citu jaunavu, un viņa to dabūja zināt. Šai laikā viņu bildināja bagāts un krietns jau-

neklis no viņas pilsētas, viņas bērni-
bas draugs. Vecāku spiesta, viņa aiz-
kauna un bailēm nedrīkstēja tam ne-
kā teikt par savu solījumu, un izgāja
pie viņa par sievu. Taču kad kāzu
dzīrām beidzoties viņš to veda guļam-
istabā un gribēja gulēt ar viņu, tā sā-
ka viņu lūgties: «Atļauj man aiziet
uz to pilsētu, kur dzīvo mans agrā-
kais mīļākais. Lai viņš mani atbrīvo
no zvēresta, tad es nākšu atpakaļ pie
tevis un darīšu visu, ko tu gribi!» Un
tā kā jauneklis viņu ļoti mīlēja, viņš
arī izpildīja tās lūgumu, atlaida viņu,
un viņa aizgāja. Ceļā viņai uzbruka
laupītājs, aplaupīja to un jau gribēja
viņu izvarot. Bet jaunava krita ceļos
viņa priekšā un asarām acīs lūdzās
taupīt viņas nevainību, un viņa laupī-

tājam izstāstīja visu, kas ar to bija noticis un kādēļ tā gāja uz svešo pilsētu. Un laupītājs, to dzirdējis, tā izbrīnējās par viņas uzticību dotajam vārdam un bija tik aizkustināts par viņas līgavaiņa labsirdību, ka nevien ļāva jaunavai aiziet ar mieru, bet vēl atdeva tai atņemtās dārglietas. Tagad es jums jautāju, kurš no viņiem trim darīja labāk Dieva priekšā — jaunava, līgavainis vai laupītājs?

Un viens no sūdzētājiem teica, ka uzslavu visvairāk esot pelnījusi jaunava par savu uzticību zvērestam. Otrs apbrīnoja viņas līgavaiņa lielo mīlestību; bet trešajam visaugstsirdīgākā likās laupītāja rīcība.

Un ķēniņš pēdējam teica:

— Tad tu esi nozadzis jostu ar ko-

pējo zeltu, jo tu pēc dabas esi mantkārīgs un iekāro cita īpašumu.

Taču šis cilvēks iedeva savu ceļa zizli paturēt vienam no saviem biedriem un teica, it kā zvērestā pacēlis rokas uz augšu:

— Jehovas priekšā liecinu, ka zelts nav pie manis, bet pie viņa!

Ķēniņš pasmaidīja un pavēlēja kādam no saviem kareivjiem:

— Ņem šā vīra zizli un pārlauz to vidū pušu.

Un kad kareivis izpildīja Zālamana pavēli, uz grīdas izbira zelta naudas gabali, jo tie bija paslēpti zižļa caurajā vidū; bet zaglis, ķēniņa gudrības pārsteigts, nokrita uz vaiga troņa priekšā un atzinās noziegumā.

Tāpat Lībanus namā atnāca kāda sieviete, nabaga akmeņkaļa atraitne, un teica:

— Lūdzu taisnu tiesu, ķēniņ! Par pēdējiem diviem dinariem, kas man bija palikuši, es nopirku miltus, ieberu tos šai lielajā māla bļodā un nesu mājās. Bet pēkšņi sacēlās liels vējš un izpūta manus miltus. Ai gudrais ķēniņ, kas man atlīdzinās šo zaudējumu! Man tagad nav ar ko pabarot bērnus.

— Kad tas bija? — vaicāja ķēniņš.

— Tas notika šorīt, saulei lecot.

Un raugi, ķēniņš lika atsaukt dažus bagātus tirgoņus, kuŗu kuģiem todien vajadzēja ar precēm doties caur Jafu uz Feniķiju. Un kad tie iztrūku-

šies ieradās tiesas zālē, ķēniņš viņiem
jautāja:

— Vai jūs lūdzāt Dievu jeb dievus,
lai tie sūta ceļa vēju jūsu kuģiem?

Un viņi atbildēja:

— Jā, ķēniņ. Tā ir. Un Dievam bi-
ja tikami mūsu upuři, jo Viņš mums
sūtīja labu vēju.

— Es priecājos ar jums, — Zāla-
mans sacīja. — Bet tas pats vējš na-
baga sievai izpūtis miltus, ko tā ne-
susi bļodā. Vai jums neliekas, ka būtu
taisnīgi, ja jūs viņai to atlīdzinātu?

Un viņi, priecādamies, ka ķēniņš ti-
kai tādēļ vien viņus atsaucis, tūdaļ
sameta sievai pilnu bļodu sīkiem un
lieliem sidraba naudas gabaliem. Ta-
ču kad viņa asarām acīs pateicās ķē-
niņam, viņš gaiši pasmaidīja un teica:

— Pagaidi, tas vēl nav viss. Šārīta vējš arī man atnesa prieku, ko es negaidīju. Tad nu pie šo tirgoņu dāvanām es vēl pielikšu savu ķēniņa dāvanu.

Un viņš pavēlēja savam mantzinim Adoniramam uzlikt uz tirgotāju naudas tikdaudz zelta naudas gabalu, ka zem tiem sidrabs nemaz nebūtu redzams.

Tai dienā Zālamans nevienu negribēja redzēt nelaimīgu. Viņš izdala tikdaudz balvu, pensiju un dāvanu, cik citkārt veselā gadā nemēdza izdalīt, un piedeva Aķimaacam, Navtalus zemes pārvaldniekam, pret kuŗu agrāk bija dedzis dusmās par nelikumīgu meslu ņemšanu, un apžēloja daudzus likumu pārkāpējus, un

nepameta neievērotus savu pavalstnieku lūgumus, vienu atskaitot.

Kad ķēniņš iznāca no Lībanus nama pa mazajām dienvidu durvīm, ceļā tam nostājās kāds cilvēks dzeltenā ādas ģērbā, drukns plecīgs vīrs tumši sarkanu drūmu seju, kuplu melnu bārdu, vērša kaklu un ļaunu skatienu zem pinkainām melnām uzacīm. Tas bija Molocha svētnīcas galvenais priesteris. Viņš teica tikai vienu vārdu lūdzošā balsī:

— Ķēniņ!...

Viņa dieva bronzas vēderā bija septiņi nodalījumi: viens miltiem, otrs baložiem, trešais avīm, ceturtais auniem, piektais teļiem, sestais vēršiem, bet septītais, paredzēts dzīviem bērniem, ko pašas mātes atnesa, ķēniņa

aizlieguma dēļ jau sen stāvēja tukšs.

Zālamans klusēdams pagāja priesterim garām, bet tas stiepa rokas viņam pakaļ un lūgdamies sauca:

— Ķēniņ! Lūdzu tevi tava prieka dēļ! . . . Ķēniņ, parādi man šo žēlastību, un es tev atklāšu, kādas briesmas draud tavai dzīvībai.

Zālamans neatbildēja, un priesteris, spēcīgās rokas dūrēs savilcis, niknu skatienu pavadīja viņu līdz izejai.

VI

*V*akarā Sulamīte gāja uz vecpilsētu, kur garās rindās stiepās naudas mijēju, augļotāju un smaržīgu zāļu tirgoņu veikali. Tur viņa juve-

lierim par trim drachmām un vienu dinaru pārdeva savu vienīgo dārglietu — sidraba svētku auskarus, gredzenu veidā, katru ar zelta zvaigznīti.

Tad viņa iegāja pie smaržzāļu tirgotāja. Dziļā tumšā akmens nišā, starp podiņiem ar pelēku Arabijas ambru, starp Lībanus vīrāka saiņiem, aromatisku zāļu saišķiem un eljes pudelēm — kājas zem sevis salicis un laiskās acis mirkšķinādams, nekustīgs, pats vienās smaržās tinies, sēdēja vecs tukls grumbains kastrats-ēģiptietis. Viņš uzmanīgi noskaitīja no feniķiešu pudeles mazajā māla flakonā tieši tik daudz miņu pilienu, cik dinaru Sulamītes naudā pavisam bij, un šo darbu pabeidzis, ar korķi uzņemdams eljes

paliekas ap pudelītes kaklu, viltīgi smīnēdams teica :

— Brūnā meitene, skaistā meitene! Kad tavs mīļākais šodien tevi skūpstīs krūšu vidū un teiks: «Cik jauki smaržo tavs augums, ai mana mīļākā!» — tad atceries mani tai mirklī. Es tev ielēju trīs pilienus vairāk.

Un lūk, kad uznāca nakts un mēness pacēlās pār Ziloamu, sajaukdams tās namu zilgano baltumu ar ēnu melno zilumu un ar koku blāvo zaļumu, Sulamīte piecēlās no savas nabadzīgās kazu vilnas guļasvietas un ieklausījās. Mājā viss bija klusu. Māsa vienādi elpoja pie sienas, uz plāna. Tikai ārā, ceļmalas krūmos, sausi un kaislīgi kļiedza cikadas, un asinis spējiem grūdieniem dūca ausīs. Loga skadriņi,

mēnesnīcas zīmēti, skaidri un slīpi gulēja uz plāna.

Biklumā, gaidās un laimē drebot Sulamīte atpogāja ģērbu, nolaida to lejup pie kājām un pārkāpusi tam pāri palika istabas vidū kaila, seju pret logu, mēness apspīdēta caur skadriņu režģi. Viņa uzlēja biezās smaržīgās mires sev uz pleciem, uz krūtīm, uz vidus, un baidīdamās zaudēt kaut vienu dārgo pilienu, ātri sāka ar elji ieberzēt kājas, paduses un kaklu. Un viņas delnu un elkonu gludie, glumie pieskārieni ķermenim lika tai nodrebēt saldās jausmās. Un smaidīdama un trīcēdama viņa raudzījās logā, kur aiz skadriņiem varēja redzēt divas papeles, vienā pusē tumšas, otrā sidrabotas, un savā nodabā čukstēja:

— Tas tev, mans mīlais, tas tev, mans mīlākais. Mans mīlais skaistāks par desmit tūkstoš citiem, viņa galva — tīrs zelts, mati viņam vilņaini, kraukļa melnumā. Viņa lūpas — saldums, un iekāre viņš viss. Lūk, kāds mans mīlākais, lūk kāds mans brālis, jūs, Jeruzalemes meitas! . . .

Un tad, mirēs smaržodama, viņa apgulās savā gultā. Viņas seja vērsta pret logu; rokas viņa iespiedusi starp ceļiem kā bērns, sirds viņai istabā skaļi pukst. Paiet ilgs laiks. Gandrīz acis neaizvērusi, viņa iegrimst snaudā, taču viņas sirds paliek nomodā. Viņa sapņo, ka mīlais guļ tai blakus. Viņa labā roka tai zem galvas, ar kreiso viņš to apskauj. Līgsmās izbailēs viņa nokrata snaudienu, meklē mīlāko sev

blakus gultā, bet neviena neatrod. Mēness ornamenti uz plāna pievirzīties tuvāk sienai, sarāvies īsāks un kļūvis slīpāks. Cikadas kliegz, vienmuļi čalo Ķīdranas strauts, var dzirdēt, kā pilsētā skumji dzied naktssargs.

«Un ja nu viņš šonakt neatnāk, — domā Sulamīte: — es viņu lūdzu, un ja nu viņš man paklausa? . . . Es jūs mīļi lūdzu, jūs Jeruzalemes meitas, pie stirnām un lilijām laukā: nemođiniet mīlestību, iekam tā pati nenāk . . . Bet nu mīlestība atnākusi pie manis. Nāc ātrāk, mans mīļākais! Līgava tevi gaida. Esi žigls kā jauns briedis to dārgu zāļu kalnos.»

Ārāiečirkstējās smilts zem viegliem soļiem. Un jaunavai pamira sirds. Uzmanīga roka klauvē pie loga. Tum-

ša seja pavīd aiz skadriņiem. Miļā
balss klusi skan:

— Atdari man, mana māsa, mana
miļā, mana dūja, mana sirdsskaidrā!
Mana galva rasas klāta.

Bet Sulamītes miesu pēkšņi pār-
ņem burvības pilns sastingums. Viņa
grib celties un nevar, grib pakusti-
nāt roku un nevar. Un nesaprazdama,
kas ar to notiek, viņa logā skatīda-
mās čukst:

— Ai, viņa cirtas nakts valguma
pilnas! Bet es nometu hitonu. Kā lai
to atkal uzvelku?

— Celies, mana miļākā. Nāc ārā,
mana skaistā. Rīts tuvojas, ziedi ve-
ras vaļā, vīnakoks izlej savu smaržu,
dziesmu laiks ir klāt, un no kalniem
skan ūbeles balss.

— Es nomazgāju kājas, — Sulamīte čukst: — kā lai kāpju ar tām uz plāna?

Tumšā galva pazūd no loga režģiem, skanīgie soļi apiet māju, apklust pie durvīm. Miļlais uzmanīgi izbāž roku caur durvju spraugu. Var dzirdēt, kā viņš pirkstiem meklē iekšējo aizšaujamo.

Tad Sulamīte pieceļas, cieši piespiež delnas pie krūtīm un izbailēs čukst:

— Mana māsa guļ, es bīstos to pamodināt.

Viņa nedroši apauj sandales, uzvelk pār kailu miesu vieglu hitonu, pārmet tam pāri sagšu un atver durvis, atstādama uz slēdzenes miņu pēdas. Bet neviena vairs nav uz ceļa,

kas vientuļi balo starp tumšiem krūmiem rīta pelēkajā miglā. Mīlais nav varējis viņu sagaidīt — viņš aizgājis, pat viņa soļi vairs nav dzirdami. Mēness sarāvies mazāks, izbālējies un uzkāpis augstu. Austrumos virs kalnu viršiem salti sārtojas debess pirms rīta blāzmas. Tālē balo Jeruzalemes sienas un nami.

— Mans mīļākais! Manas dzīvības ķēniņ! — Sulamīte kliedz valgajā tumsā. — Te es esmu. Es tevi gaidu... Nāc atpakaļ!

Bet neviens neatsaucas.

«Skriešu pa ceļu, panākšu, panākšu savu mīļo, — Sulamīte klusībā saka. — Iešu pa pilsētu, pa ielām, pa laukumiem, meklēšu viņu, ko mana dvēsele mīl. Ai, kaut tu būtu mans

brālis, kas zīdis manas mātes krūtis! Kad es tevi satiktu ielā, es tevi skūpstītu un netaptu nicināta. Es tevi ņemtu aiz rokas un vestu savas mātes mājā, ka tu mani mācītu; tad es tev dotu dzert no savu granāta-ābolu sulas. Lūdzu jūs, Jeruzalemes meitas: ja satieciēt manu mīļāko, sakiet tam, ka es esmu apsīrgusi no mīlestības.»

Tā viņa saka pati sev un viegliem paklausīgiem soļiem skrej pa ceļu uz pilsētas pusi. Pie Mēslu vārtiem rīta dzestrumā sēd un snauž divi sargi, kas pa nakti pilsētu apstaigājuši. Viņi pamostas un pārsteigti noraugās skrejošā jaunavā. Jaunākais pieceļas un izplestām rokām aizšķērso tai ceļu.

— Pagaidi, pagaidi, skaistulīt! — viņš smiedamies iesaucas. — Kur nu

tā steidzies? Tu slepeni pavadīji nakti gultā pie sava mīlākā un esi vēl silta no viņa skāvieniem, bet mēs esam nosaluši nakts drēgnumā. Būs taisnīgi, ja tu kādu brītiņu pasēdēsi pie mums.

Arī vecākais pieceļas un grib apskaut Sulamīti. Viņš nesmejas, viņš elpo smagi, bieži un sēcot, viņš ar mēli aplaiza zilās lūpas. Viņa seja, lielu sadzijušu spitālības rētu izķēmota, bālajā miglā izskatās briesmīga. Viņš runā caur degunu, aizsmakušu balsi:

— Tiesa gan. Mīlā jaunava, ar ko tavs mīlākais labāks par citiem vīriešiem! Aizver acis, un tu neatšķirsi mani no viņa. Esmu pat labāks, jo droši vien esmu vairāk piedzīvojis.

Viņi ķeŗ to aiz krūtīm, aiz pleciem, aiz rokām, aiz drēbēm. Bet Sulamīte

ir lunkana un stipra, un viņas ar elji iesvaidītais ķermenis ir glums. Viņa izraujas, atstādama sargu rokās virsējo sedzeni, un vēl ātrāk skrej atpakaļ pa to pašu ceļu. Viņa nav sajutusi ne bailes, nedz apvainojumu — viņa domā tikai par Zālamanu. Savai mājai garām ejot viņa redz, ka durvis, pa kuņām tā tikko iznākusi, vēl stāv vaļā, un to melnais četrstūris asi izzīmējas baltajā sienā. Bet viņa tikai aiztur elpu, saraujas kā jauna kaķe, un uz pirkstgaliem bez trokšņa paskrej garām.

Viņa pāriet pār Ķīdranas tiltu, met likumu ap Ziloamas ciema nomali un pa akmeņaino ceļu pamazām dodas augšup Batn-el-Haba dienvidu kraujā, savā vīna dārzā. Viņas brālis vēl

guļ starp vīna kokiem, rasā izmirkušā vilnas segā ietinies. Sulamīte viņu modina, bet viņš ir kā sastindzis agra rīta miegā un nevar pamosties.

Tāpat kā vakar, pār Anazi liesmo rīta blāzma. Ceļas vējš. Plūst vīna dārza ziedu smarža.

— Iešu, paskatīšos tai vietā pie sienas, kur mans mīļākais stāvēja, — Sulamīte saka. — Likšu rokas pie akmeņiem, kuņiem viņš pieskāries, skūpstīšu zemi zem viņa kājām.

Viegli viņa slīd starp vīna kokiem. Rasa birst no tiem un saldē viņai kājas un apslaka viņas elkonus. Un raugi, — vīna dārzā atbalsojas Sulamītes līgsmāis sauciens! Ķēniņš stāv aiz sienas. Starojošu seju viņš stiepj tai pretī rokas.

Vieglāk par putnu Sulamīte pār-
lido pār sētu un bez vārdiem, ar lai-
mes vaidu apvijas ķēniņam apkārt.

Tā paiet dažas minutes. Beidzot,
lūpām atraudamies no viņas mutes,
Zālamans lieglaimē runā un viņa
balss dreb:

— Ai, tu esi skaista, mana mīļā-
kā, tu esi skaista!

— Ai, cik tu skaists, mans mīļā-
kais!

Sajūsma un pateicības asaras —
svētlaimīgas asaras mirdz Sulamītes
bālajā un skaistajā sejā. Aiz mīlestī-
bas gurdama, viņa noslīgst zemē un
tikko dzirdami čukst neprātīgus vār-
dus:

— Zaļā zāle — mūsu gulta. Ciedru
koki — jumts pār mums... Skūpsti

mani ar savas mutes skūpstīšanu. Tavas skaujas ir milīgākas nekā vīns . . .

Pēc neilga brīža Sulamītes galva guļ uz Zālamana krūtīm. Viņa kreisā roka to apskauj.

Pieliecies tai pie pašas auss, ķēniņš viņai kaut ko čukst, ķēniņš maigi lūdz piedošanu, un Sulamīte sarkst viņa vārdus dzirdot un aizver acis. Tad viņa saka, ar neizteicami skaistu mulsuma smaidu :

— Mani brāļi nolika mani vīna dārzu sargāt . . . savu pašas vīna dārzu es neesmu nosargājusi.

Bet Zālamans ņem viņas mazo tumšo roku un karsti spiež to pie lūpām.

— Vai tu to nenožēlo, Sulamīt?

— Ai nē, mans ķēniņ, mans mīļākais, es nenožēloju. Ja tu tagad cel-

tos un aizietu no manis, un man būtu lemts tevi nekad vairs neredzēt, arī tad es līdz mūža galam ar pateicību pieminētu tavu vārdu, Zālaman!

— Saki man vēl ko, Sulamīt... Tikai lūdzu tevi, saki patiesību, mana sirdsskaidrā... Vai tu zināji, kas es esmu?

— Nē, es vēl tagad to nezinu. Es domāju... Bet man kauns atzīties... Baidos, ka tu par mani smiesies... Stāsta, ka te, Batn-el-Haba kalnā, reizēm klejojot pagānu dievi... Runā, ka daudzi no tiem esot skaisti... Un es domāju: vai tu neesi Hors, Ozirisa dēls, vai kāds cits dievs?

— Nē, mana mīļākā, es esmu tikai ķēniņš. Bet es skūpstu šai vietā tavu mīlīgo, saulē iedegušo roku un

zvēru tev, ka vēl nekad: ne jaunības pirmo mīlestības ilgu laikā, ne manas slavas laikā sirds man nav degusi tādā neremdināmā iegribā, kādu manī modina viens vienīgs tavš smaids, viens tavu liesmaino cirtu pieskāriens, viens tavu purpura lūpu izliekums! Tu esi skaista kā Ūidaras telts, kā aizkari Zālamana templī! Tavi glāsti mani reibina. Lūk, tavas krūtis — tās ir smaržīgas. Tavi krūšu galiņi — kā vīns!

— Jā jel, skaties, skaties manī, mīļākais. Tavas acis mani uztrauc! Ai, kāds prieks: tā taču esmu es, tā esmu es, ko tu iekāro! Tavi mati smaržīgi. Tu guli kā miņu pušķītis man starp krūtīm!

Laiks apstājas savā tecēšanā un

noslēdzas virs tiem saules lokā. Zāle
ir viņu gulta, ciedri viņu jumts, cip-
reses viņu nama sienas. Un karogs
pār viņu telti ir mīlestība.

VII

*K*ēniņa pilī bija baseins, astoņstū-
rains, vēss balta marmora baseins.
Tumši zaļi malachita pakāpieni veda
viņa dibenā. Sniegbalta Eģiptes jas-

pisa apšuvums, tikko manāmu sārtu dzīsløjumu, bija tam par rāmi. Vislabākais melnais koks bija lietots sienu izrotāšanai. No četrām sārtā sardoniksa lauvu galvām baseinā tievām strūklām skrēja ūdens. Astoņi slīpēta sidraba spoguļi cilvēka augumā, teicams sīdaniešu darbs, bij ielaisti sienās starp vieglām baltām kolonnām. Kamēr Sulamīte nebij iekāpusi baseinā, jaunas kalpones ielēja tajā smaržīgus zāļu maisījumus, un ūdens no tiem metās balts, zils un sāka laistīties piena krāsas opala mirdzumā. Verdzenes, kas izgērba Sulamīti, sajūsmā raudzījās viņas ķermenī, un izgērbusas viņu, pieveda to pie spoguļa. It nekādas vainas nebija viņas daiļajā augumā, kuŗu kā brūnu, no-

briedušu augli zeltija maigu matiņu zeltainās pūkas. Bet viņa spogulī raudzīdamās sarka un domāja:

«Viss tas tev vienīgam, mans ķēniņ!»

Viņa iznāca no baseina svaiga, vēsa un smaržīga, trīcošām ūdens lāsēm klāta. Verdzenes viņai uzvilka īsu, baltu vissmalkāko Eģiptes linu tuniku un dārga Sargonas bisona hitonu, tik mirdzošā zelta krāsā, ka ģērbs likās no saules stariem austs. Viņas āva tai kājās sarkanās jauna kazlēna ādas sandales, viņas izžāvēja tai tumši liesmainās cirtas un ievija tajās lielu melnu pārļu pavedienus, un rotāja viņas rokas skanīgām aprocēm.

Šādā tērpā viņa nostājās Zālamana priekšā, un ķēniņš priecīgi iesaucās:

— Kas ir šī, kas mirdz kā rīta blāzma, skaista kā mēness, gaiša kā saule? Ai Sulamīt, tavs skaistums ir bīstamāks nekā kara pulki ar plīvojošiem karogiem! Septiņsimt sievas es pazinu un trīs simt liekas sievas, un jaunavas bez skaita, bet tu, mana daiļā, esi vienīgā! Ķēniņienes tevi ieraudzīs un augsti cildinās, liekās sievas klanīsies tavā priekšā, un daudz nās tevi it visas sievietes zemes virsū. Ai Sulamīt, tā diena, kad tu kļūsi par manu sievu un ķēniņieni, būs vislaimīgākā manai sirdij.

Bet viņa piegāja pie griezumiem rotātām eljes koka durvīm un teica, ar vaigu pie tām piespiedusies:

— Zālaman, es gribu būt tikai tava verdzene. Raugi, es pielieku ausi

pie durvju stenderes. Un es tevi lū-
dzu: Pēc Mozus likuma, pienaglo ma-
nu ausi, tā apliecinot, ka es labprā-
tīgi palieku par tavu vērzeni.

Tad Zālamans lika no saviem man-
tas kambariem atnest dārgus tumši
sarkanu karbunkulu karuļus, kas bij
apstrādāti garenu bumbieņu veidā.
Viņš pats tos ievēra Sulamītei ausīs
un sacīja:

— Mana mīļākā pieder man un es
viņai.

Un paņēmis Sulamīti aiz rokas,
ķēniņš to veda dzīru zālē, kur to jau
gaidīja viņa draugi un tuvākie.

VIII

Septiņas dienas bija pagājušas kopš tā rīta, kad Sulamīte bij ienākusi ķēniņa pili. Septiņas dienas viņa un ķēniņš baudīja mīlestību un neatrada sāts.

Zālamanam patika dārgām rotām greznot savu miļāko. «Cik staltas tavas mazās kājiņas sandalēs!» viņš sajūsmā iesaucās un viņas priekšā ceļos nomezdamies skūpstīja pēc kārtas viņas kāju pirkstus un mauca tajos gredzenus ar tik skaistiem un retiem akmeņiem, kādu nebija pat augstā priesterā etodā. Sulamīte klausījās viņā, kad tas viņai stāstīja par akmeņu iekšējo dabu, par viņu burvju īpašībām un noslēpumaino nozīmi.

— Lūk, tas antrakss, Ofira zemes svētais akmens, — teica ķēniņš. — Viņš ir karsts un valgans. Raugies, viņš ir sarkans kā asins, kā vakara blāzma, kā izplaucis granātkoka zieds, kā biezs vīns no Eņģedi vīna dārziem, kā tavas lūpas, mana Sulamīt, kā ta-

vas lūpas rītā, pēc mīlas nakts. Tas ir mīlestības, dusmu un asins akmens. Tāda cilvēka rokā, kas mocās drudzī vai iekāres skurbumā, tas kļūst siltāks un deg ar sarkanu liesmu. Uzvelc to rokā, mana mīļākā, un tu redzēsi, kā viņš iedegsies. Ja to sagrūž smalku un iedzeļ ar ūdeni, viņš dod sejai sār-tumu, nomierina vēderu un ielīgsmo prātu. Kas viņu valkā, tas iegūst va-ru pār cilvēkiem. Viņš dziedē sirdi, smadzenes un atmiņu. Bet nav labi to valkāt pie bērniem, jo viņš ap se- vi modina mīlas kaislības.

«Lūk, dzidrs akmens vaļa zaļuma krāsā. Etiopiešu zemē, kur to iegūst, viņu sauc Mgnadis-Fsa. Man to dāvi-nāja manas sievas, ķēniņienes Astisas tēvs, Eģiptes faraons Susakims, kas

šo akmeni bij ieguvis no gūstā saņemta ķēniņa. Tu redzi — viņš ir neglīts, bet viņa vērtība neizmērojama, jo tikai četriem cilvēkiem zemes virsū pieder Mgnadis-Fsa akmens. Viņam piemīt neparasta īpašība pievilkt sidrabu, kā mantas kāriņgam un sidrabu mīlošam cilvēkam. Es to dāvinu tev, mana mīlākā, jo tu esi nesavtīga.

«Paraugies, Sulamīt, uz šiem safīriem. Vieni no tiem krāsā līdzīgi rudzu puķēm kviešos, otri rudens debesīm, citi jūrai skaidrā laikā. Tas ir jaunavības akmens — auksts un skaidrs. Tāļu un grūtu ceļojumu laikā to liek mutē slāpju dzesēšanai. Viņš dziedina arī spītālību un dažādus jaunus audzējus. Viņš dod do-

mām skaidrību. Jupitera priesteri Romā to valkā rādītāja pirkstā.

«Visu akmeņu ķēniņš — Šamira akmens. Grieķi viņu sauc par Adamasu, kas nozīmē — neuzvaramais. Viņš stiprāks par visām vielām pasaulē un paliek nebojāts viskarstākajā ugunī. Tā ir saules gaisma, zemē sabiezējusi un laika atdzesēta. Palūkojies, Sulamīt, viņš laistās visās krāsās, bet pats paliek dzidrs kā ūdens piliens. Viņš staro nakts tumsā, bet pat dienā zaudē savu gaismu slepkavas rokā. Šamiru piesien pie rokas sievietei, kas mocās grūtās radībās, un tāpat viņu kreisā rokā uzmauc karavīri, aiziedami kaujā. Tas, kas valkā Šamiru — patīkams ķēniņiem un nebaidās ļaunu garu. Šamirs nodzen raibo krāsu no

sejas, tīrī dvašu, dod mēnessērdzīgiem mierīgu miegu un nosvīst indes tuvumā. Šamira akmeņi ir vīriešu un sieviešu kārtas; dziļi zemē ierakti, tie spēj vairoties.

«Mēness akmens, bāls un lēnīgs kā mēneša gaisma — tas haldejiešu un babiloniešu magu akmens. Pirms pareģošanas viņi to paliek zem mēles, un viņš tiem piešķir spēju redzēt nākotni. Viņam ir savādas saites ar mēnesi, jo jaunā mēnesī tas kļūst vēsāks un spožāk spīd. Viņš ir labvēlīgs sievietei tajā gadā, kad tā no bērna kļūst par jaunavu.

«Šo gredzenu ar smaragdu tu valkā pastāvīgi, mana mīlākā, jo smaragds — Zālamana, Izraēļa ķēniņa mīlākais akmens. Viņš ir zaļš, tīrs,

jautrs un maigs kā pavasara zāle, un kad viņā ilgi skatās, sirds kļūst gaišāka; ja tu rītā viņā paskatīsies, tad visa diena tev būs viegla. Virs tavas nakts guļasvietas es tev pakāršu smaragdu, mana daiļā: lai viņš no tevis atgaiņā ļaunus sapņus, nomierina sirds klauvēšanu un novērš tumšas domas. Kas valkā smaragdu, tam netuvojas čūskas un skarpji; bet ja smaragdu tur čūskai acu priekšā, tad no tām sāk līt ūdens un līst tik ilgi, kamēr tā kļūst akla. Sagrūstu smaragdu dod saindētam cilvēkam ar karstu kamēļu pienu, lai inde izsvīstu; sajaukts ar rožu elji, smaragds dziedina indīgu mūdžu kodumus, bet ar safranu saberzts un pie slimām acīm pielikts ārstē aklību. Vēl tas palīdz

pret asinssērgu un pret ļauno klepu,
kas nekādiem cilvēku līdzekļiem nav
dziedināms.»

Ķēniņš dāvināja savai mīļākai arī
Lībijas ametistus, krāsā līdzīgus āg-
rajām vijolītēm, kas izplaukst mežos
Lībijas kalnu piekājē, — ametistus,
kuņiem piemīt brīnišķīga īpašība ap-
valdīt vēju, mīkstināt niknumu, pa-
sargāt no reiboņa un palīdzēt meža
zvēru gūstišanā; Persepoles tirkisu,
kas atnes laimi mīlestībā, izbeidz lau-
lāto ķildas, novērš ķēniņa dusmas un
līdz zirgu savaldīšanā un pārdošanā;
un kaļa-aci, kas sargā sava īpašnieka
mantu, prātu un veselību; un berilu,
bālu, zilgani-zaļu kā jūras ūdens pie
krasta — līdzekli pret acs nagu un
spitālību, ceļinieku labo pavadoni;

un dažādu krāsu achatus — viņu valkātājs nebaidās ienaidnieku viltus un ir pasargāts no briesmām tikt nopiestam zemestrīcē; un nefritu, niēru akmeni, kas atvaira zibens spēriņus; un ābolu-zaļo, blāvi dzidro onichiju — sava saimnieka sargu pret uguni un ārpriatu; un jaspisu, kas zvēriem liek drebēt; un melno bezdelīgās-akmeni, kas valodu dara jauku; un grūtu sievu cienīto ērgļa-akmeni, ko ērgļi liek savās ligzdās, kad viņu cāļiem pienāk laiks izšķīlties; un zaļberzatu no Ofira, kas staro kā mazas saules; un dzelteni-zeltaino chrizolitu — tirgotāju un zagļu draugu; un sardoniksu, ko mīl ķēniņi un ķēniņienes; un aveņu-sārto ligiriju: kā zināms, to atrod lūša vēderā, un lū-

ša redze tik asa, ka tas redz caurī sienām, — tādēļ arī ligirija valkātāji ievērojami ar acu gaišumu, — bez tam tas aptur asins tecēšanu pa degunu un aizdziedē visādas brūces, atskaitot ar akmeni un dzelzi cirstās brūces.

Ķēniņš kāra Sulamītei kaklā sevišķi dārgas kakla saites no pērlēm, kuņas viņa pavalstnieki zvejoja Persijas jūrā, un pērles no viņas miesas siltuma ieguva dzīvu mirdzumu un maigu krāsu. Un koraļi kļuva košāki uz viņas melnīgsnējām krūtīm, un tirkiss atdzīvojās uz viņas pirkstiem, un spriganas dzirkstis viņas rokās meta tās dzeltenās dzintara lietiņas, kuņas ķēniņam Zālamanam no tālo ziemeļjūru krastiem kā dāvanas atveda Ti-

rus ķēniņa Irama drošsirdīgie kuģinieki.

Zelta ziediem un līlijām Sulamīte izklāja savu guļas vietu, sataisīdama to naktij, un dusēdams viņai uz krūtīm, ķēniņš sirds līgsmībā teica:

— Tu esi līdzīga ķēniņa laivai Ofira zemē, ai mana mīļākā, vieglai zelta laivai, kas līgodamās peld pa svēto upi, starp baltiem smaržīgiem ziediem.

* *
*

Tā ķēniņam Zālamanam — diženākajam starp ķēniņiem un gudrākajam starp gudrajiem — atnāca viņa pirmā un pēdējā mīlestība.

rus ķēniņa Irama drošsirdīgie kuģinieki.

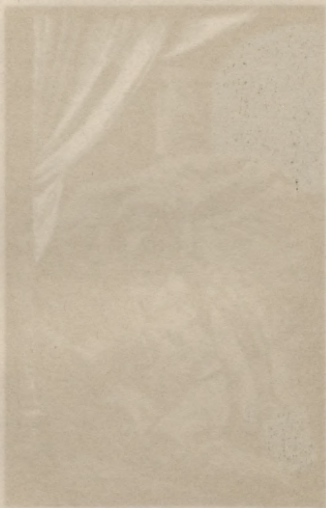
Zelta ziediem un lilijām Sulamīte izklāja savu guļas vietu, sataisīdama to naktij, un dusēdams viņai uz krūtīm, ķēniņš sirds līgsmībā teica:

— Tu esi līdzīga ķēniņa laivai Ofira zemē, ai mana mīļākā, vieglai zelta laivai, kas līgodamās peld pa svēto upi, starp baltiem smaržīgiem ziediem.

* *
*

Tā ķēniņam Zālamanam — diženākajam starp ķēniņiem un gudrākajam starp gudrajiem — atnāca viņa pirmā un pēdējā mīlestība.

Daudz gadu simteņu pagājis kopš tā laika. Ir bijušas valstis un ķēniņi, un no tiem nav palicis ne pēdas, kā no vēja, kas pārskrējis pāri tuksnesim. Ir bijuši ilgi nežēlīgi kari, pēc kuņiem karavadoņu vārdi gadu simtiem mirdzējuši itin kā asinainas zvaigznes, bet laiks ir izdzēsis pat atmiņu par viņiem.

Taču nabaga vīna dārza meitenes un dižā ķēniņa mīlestība nekad nepaies un netaps aizmirsta, jo mīlestība ir stipra kā nāve, jo katra sievietē, kas mīl, ir ķēniņiene, jo mīlestība ir skaista!

IX

Septiņas dienas bija pagājušas kopš tā laika, kad Zālamans — dzejnieks, gudrais un ķēniņš — savā pilī bij atvedis nabaga meiteni, ko tas rīta

ausmā bija sastapis vīna dārzā. Septiņas dienas ķēniņš baudīja viņas mīlestību un neatrada sāts. Un liels prieks apgaismoja viņa seju, itin kā zeltains saules mirdzums.

Bija gaišas, siltas mēness naktis — saldās mīlestības naktis! Tīģera ādu guļas vietā kaila gulēja Sulamīte, un ķēniņš, viņai pie kājām uz grīdas sēdēdams, pildīja savu smaragda kausu ar zeltainu vīnu no Mareotisas un dzēra uz savas mīlākās veselību, no visas sirds līgsmodamies, un viņš tai stāstīja gudras, dīvainas senlaiku teikas. Un Sulamītes roka dusēja uz viņa galvas, glāstīja viņa viņainos melnos matus.

— Teic man, manu ķēniņ, — Sulamīte reiz jautāja: — vai nav savādi,

ka es tevi iemīlēju tik pēkšņi? Tagad es atceros visu, un man šķiet, ka es tev sāku piederēt no paša pirmā acumirkļa, kad vēl nebiju tevi ieraudzījusi, bet tikai izdzirdu tavu balsi. Mana sirds iedrebējās un atvērās tev pretī, kā zieds veļas vasaras naktī no dienvīdus vēja. Ar ko tu mani tā valdzināji, mans mīļākais?

Un ķēniņš, klusi noliekdams galvu pie Sulamītes maigajiem ceļiem, mīļi pasmaidīja un atbildēja:

— Tūkstošiem sieviešu pirms tevis, ai mana daiļā, ir izteikušas šo jautājumu saviem mīļajiem, un simtiem gadsimtu pēc tevis viņas to saviem mīļajiem vaicās. Trīs lietas pasaulē man ir brīnums, un ceturto es neizprotu: ērgļa ceļš debesīs, čūskas ceļš

pār klinti, laivas ceļš jūras vidū un vīrieša ceļš uz sievietes sirdi. Tā nav mana gudrība, Sulamīt, tie Agura, Jakes dēla vārdi, ko viņa mācekļi no tā dzirdējuši. Bet cienīsim arī svešu gudrību.

— Jā, — Sulamīte domīgi teica: — varbūt arī tiesa, ka cilvēks to nekad nesapratis. Šodien dzīru laikā man pie krūtīm bija smaržīgs staktu pušķis. Bet tu aizgāji no galda, un manas puķes beidza smaržot. Man šķiet, ka tevi, ai ķēniņ, jāmīl kā sievietēm, tā vīriešiem, tā zvēriem un pat puķēm. Es bieži domāju un nevaru saprast: kā var mīlēt kādu citu kā vien tevi?

— Un kā vien tevi, kā vien tevi, Sulamīt! Ik stundu es pateicos Dievam, ka Viņš tevi sūtījis manā ceļā.

— Es atceros, es sēdēju uz sētas akmeņa, un tu uzliki savu roku uz manas. Uguns izskrēja pa manām dzīslām, man apreiba galva. Es sev teicu: «Raugi, tas ir mans kungs, raugi, tas ir mans ķēniņš, mans mīļākais!»

— Es atceros, Sulamīt, kā tu uz manu saucienu pagriezies atpakaļ. Zem plānajām drēbēm es ieraudzīju tavu augumu, tavu daiļo augumu, ko es mīlu kā Dievu. Es mīlu to, zelta pūciņām pārklātu, itin kā saule uz tā būtu atstājusi savu skūpstu. Tu esi stalta kā jauna ķēve faraona rātos, tu esi skaista kā Abinadaba rati. Tavas acis ir kā divi baloži, kas sēd pie ūdeņu avota.

— Ai mīļais, tavi vārdi mani uztrauc. Tava roka mani saldi dedzina.

Ai manu ķēniņ, tavas kājas ir kā marmora stabi. Tavs vidus ir kā kviešu kopa starp līlijām.

Klusas mēnesnīcas apņēmti, apstāroti, viņi aizmirsa laiku, vietu, un raugi, stundas pagāja, un viņi ar izbrīnu vēroja, ka istabas skadriņu logos ieskatījās sārta rīta blāzma.

Sulamīte kādreiz arī sacīja:

— Mans mīļākais, tu esi pazinis sievas un jaunavas bez skaita, un tās visas bijušas visskaistākās sievietes zemes virsū. Man kauns, kad es domāju par sevi, vienkāršu, nemācītu meiteni, un par savu nabaga saulē no-
degušo augumu.

Bet ķēniņš, lūpām viņas lūpas skārdams, teica ar bezgalīgu mīlestību un pateicību:

— Tu esi ķēniņiene, Sulamīt. Tu esi dzimusi par īstu ķēniņieni. Tu esi droša un devīga mīlestībā. Man ir septiņi simti sievu un trīs simti lieku sievu, un jaunavas esmu pazinis bez skaita, bet tu esi mana vienīgā, mana lēnīgā, skaistākā starp sievietēm. Es tevi atradu līdzīgi tam, kā ūdenslidējs Persijas jūras līcī piepilda daudzus grozus tukšiem gliemežu vākiem un mazvērtīgām pērlēm, iekam tas no jūras dibena izceļ pērli, kas ķēniņa kroņa cienīga. Mans bērns, cilvēks var tūkstošreiz mīlēt, bet tikai vienu reizi viņš mīl. Neskaitāms ļaužu daudzums domā, ka tie mīl, bet tikai diviem no viņiem Dievs sūta mīlestību. Un kad tu atdevies man, tur starp cipresēm, zem ciedru jum-

ta, zāles gultā, es no sirds pateicos Dievam, kas man bijis tik žēlīgs.

Vēl kādreiz Sulamīte jautāja:

— Es zinu, ka viņas visas tevi mīlēja, jo tevi nevar nemīlēt. Zabas ķēniņiene nāca pie tevis no savas zemes. Runā, ka viņa bijusi gudrāka un skaistāka par visām sievietēm, kādas jebkad bijušas zemes virsū. Itin kā sapnī es atceros viņas karavanes. Nezinu kādēļ, bet no pašas agrās bērnības kaut kas mani vilka pie augstmaņu ratiem. Man toreiz bija varbūt septiņi, varbūt astoņi gadi, es atceros kamēļus zelta rēdēs, purpura segām klātus, smagām nastām apkrautus, atceros zirgēzeļus ar zelta zvārguļiem starp ausīm, atceros smieklīgus pērtiņus sidraba sprostos un brīnišķīgus pāvus.

Liels pulks kalpu gāja baltos un zilos tērpos; tie veda pieradinātus tīģerus un panteras sarkanās saitēs. Man bija tikai astoņi gadi.

— Ai bērns, tev toreiz bij tikai astoņi gadi, — Zālamans teica ar skumjām.

— Vai tu viņu mīlēji vairāk nekā mani, Zālamān? Pastāsti man kaut ko par viņu?

Un ķēniņš viņai izstāstīja visu par šo apbrīnojamo sievieti. Daudz saklausījies par Izraēļa ķēniņa gudrību un skaistumu, viņa ieradusies pie tā no savas zemes ar bagātīgām dāvanām, gribēdama pārbaudīt viņa gudrību un iekarot viņa sirdi. Tā bijusi krāšņa četrdesmit gadus veca sieviete, kas jau sākusi novīst. Bet slepe

niem burvju līdzekļiem viņa panākusi to, ka viņas izplūstošais augums šķitis stalts un vingrs kā jaunavai, un viņas seja nesusi briesmīga, necilvēciska skaistuma zīmogu. Bet viņas gudrība bijusi parastā cilvēku gudrība, un turklāt vēl sīkumainā sievietes gudrība.

Gribēdama pārbaudīt ķēniņu ar mīklām, viņa vispirms pie tā sūtījusi piecdesmit jaunekļus pašos maigākajos gados un piecdesmit jaunavas. Tie visi bijuši tik viltīgi ģērbti vienādās drēbēs, ka visredzīgākā acs nebūtu izšķīrusi viņu dzimumu. «Es tevi saukšu par gudru, ķēniņ, — Balkisa sacījusi: — ja tu man pateiksi, kuŗa no tiem sieviete, kuŗš vīrietis.»

Bet ķēniņš pasmējies un licis kat-

ram un katrai no atsūtītajiem atsevišķi pasniegt sidraba mazgājamo bļodu un sidraba krūzi. Un kamēr zēni šļakstījušies ar rokām ūdenī un saujām metuši to sejā, meitenes darījušas tā, kā sievietes vienmēr dara mazgājoties. Viņas maigi un rūpīgi apslapinājušas ar ūdeni katru roku, paceldamas to pie acīm.

Tik lēti ķēniņš atminējis Balkis-Makedas pirmo mīklu. Pēc tam viņa Zālamanam atsūtījusi lielu dimantu, meža rieksta lielumā. Šajā akmenī bijusi smalka, visai likumaina plaisa, kas šauras, sarežģītas ejas veidā urbusies cauri visam viņa ķermenim. Caur šo dimantu vajadzējis izvērt zīda pavedienu. Un gudrais ķēniņš ielaidis spraudziņā zīda tārpiņu, kas ārā iz-

nākot aiz sevis atstājis smalku zīda pavedieniņu.

Skaistā Balkisa ķēniņam Zālamanam atsūtījusi arī dārgu griezta sardoniksa kausu krāšņā mākslinieciskā izstrādājumā. «Šis kauss piederēs tev, — viņa likusi ķēniņam sacīt: — ja tu to piepildīsi ar valgmi, kas nav ņemta ne no zemes, ne no debess.» Bet Zālamanam, piepildījis trauku putām, kas kritušas no nokausēta kumeļa ķermeņa, licis to aiznest atpakaļ ķēniņienei.

Daudz līdzīgu mīklu ķēniņiene bij uzdevusi Zālamanam, bet nespēja pazemot viņa gudrību un ar visām slepenajām nakts saldkaisles burvībām tā nebija pratusi paturēt viņa mīlestību. Un kad tā ķēniņam bei-

dzot apnikusi, viņš to cietsirdīgi, apvainojoši apsmējis.

Visiem bijis zināms, ka Zabas ķēniņiene nevienam nerāda savas kājas un tādēļ valkā līdz zemei gaŗas drēbes. Pat mīlas glāstu stundās viņa kājas turējusi cieši ar drēbēm apsegtas. Par to bija radušās daudzas dīvainas un jocīgas leģendas.

Vieni apgalvojuši, ka ķēniņienei āŗa kājas, apaugušas ar vilnu; citi zvērējuši, ka viņai pēdu vietā zoss pleznas. Un stāstīja pat, ka ķēniņienes Balkisas māte kādreiz pēc peldēŗanās apsēdusies smiltīs, kur tikko savu sēklu atstājis kāds dievs, kas uz laiku bijis pārvērties zostēviņā, un ka no šīs nejauŗības tā kļuvisi grūta ar skaisto Zabas ķēniņieni.

Un nu Zālamans reiz licis vienā no savām istabām ietaisīt caurspīdīgu kristala grīdu ar tukšu telpu zem tās, kur ticis ieliets ūdens un ielaistas dzīvas zivis. Viss tas izdarīts ar tādu neparastu mākslu, ka nebrīdināts cilvēks neparko nebūtu pamanījis stiklu, un būtu varējis apzvērēt, ka viņa priekšā atrodas baseins ar skaidru, svaīgu ūdeni.

Un kad viss bijis gatavs, Zālamans lūdzis savu ķēnišķīgo viesņu uz satikšanos. Greznas svītas pavadīta, viņa iet pa Lībanus nama istabām un aiziet līdz viltīgajam baseinam. Tā otrā galā sēd ķēniņš, mirdzēdams zeltā un dārgakmeņos un melno acu laipnā skatienā. Durvis atveras ķēniņienes priekšā, un viņa speŗ soli uz priekšu, bet iekliedzas un . . .

Sulamīte smejas priecīgiem bērna smiekliem un sit plaukstas.

— Viņa pieliecas un paceļ drēbes? — Sulamīte vaicā.

— Jā, mana mīlākā, viņa darīja tā, kā būtu darījusi katra sieviete. Viņa pacēla uz augšu sava ģērba malu, un lai gan tas ilga tikai vienu mirkli, taču es un viss mans galms redzējām, ka skaistajai Zabas ķēniņienei Balkis-Makedai ir parastas cilvēka kājas, bet līkas un biezām spalvām apaugušas. Jau otrā dienā viņa devās ceļā, neatvadījās no manis un aizjāja ar savu lielisko karavani. Es negribēju viņu apvainot. Es sūtīju viņai pakal uzticamu ziņnesi, kuram pavēlēju nodot ķēniņienei retu kalnu zāļu saišķi — labāko līdzekli

miesas matu iznīcināšanai. Bet viņa man atsūtīja atpakaļ mana ziņneša galvu dārgas purpura drānas maisā.

Zālamans izstāstīja savai mīlākai arī daudz ko no savas dzīves, ko nezināja neviens cits cilvēks un ko Sulamīte aiznesa sev līdzī kapā. Viņš tai stāstīja par ilgiem un grūtiem klejošanas gadiem, kad glābdamies no savu brāļu dusmām, no Absaloma skaudības un no Adonijas greizsirdības, viņš bijis spiests zem sveša vārda slēpties svešās zemēs, ciezdams briesmīgu nabadzību un trūkumu. Viņš tai izstāstīja, ka tālā nezināmā zemē, kad tas stāvējis tirgū, gaidīdams, ka to līgs kaut kur darbā, viņam klāt pienācis ķēniņa pavārs un teicis:

— Svešniek, palīdzi man aiznest uz pili šo grozu ar zivīm.

Ar savu prātu, izveicību un gudro apiešanos Zālamans tā iepaticies galminiekiem, ka drīzā laikā dabūjis darbu pilī, un kad vecākais pavārs nomiris, viņš stājies tā vietā. Tālāk Zālamans stāstīja par to, kā ķēniņa vienīgā meita, skaista, dedzīga jaunava, slepeni iemīlējusies jaunajā pavārā, kā viņa tam neviļus atklājusi mīlestību, kā viņi kādreiz naktī kopā bēguši no pils, kā tie panākti un atvesti atpakaļ, kā Zālamans notiesāts uz nāvi, un kā viņam brīnišķīgā kārtā izdevies no cietuma izbēgt.

Sulamīte kāri klausījās viņā, un kad viņš apklusā, tad nakts klusumā sakļāvās viņu lūpas, savijās rokas, sa-

skārās krūtīs. Un kad pienāca rīts, un Sulamītes ķermenis likās putu-sārts, un mīlestības gurdenums zilām ēnām ietvēra viņas skaistās acis, viņa teica ar maīgu smaidu:

— Spirdzīniet mani ar āboliem, stipriniet mani ar vīnu, jo es gurstu aiz mīlestības.

X

*I*zidas templī Batn-el-Haba kalnā
tikko bija beigusies lielās misterijas
pirmā daļa, kuŗā pielaida zemākās
pakāpes ticīgos. Kārtējais priesteris

— mūžvecs sirmgalvis baltā tērpā, skūtu galvu, bez ūsām un bez bārdas, pagriezās altāra paaugstinājumā pret tautu un izteica klusā, nogurušā balsī:

— Miers lai ar jums, mani dēli un meitas. Topiet pilnīgāki darbos. Slavējiet dievietes vārdu. Viņas svētība lai nāk pār jums mūžīgi mūžos.

Viņš pacēla savas rokas pār ļaudīm, tos svētīdams. Un tūdaļ visi sakramentu zemākajā kārtā iesvētītie no-
metās ar vaigu uz grīdas un pēc tam, piecēlušies, lēni, klusēdami devās uz izeju.

Todien bij eģiptiešu mēneša Fa-
menota septītā diena, veltīta Ozirisa
un Izidas misterijām. Kopš vakara
svinīga procesija trīsreiz bij apgājusi
apkārt templim ar lāpām, palmu la-

pām un amforām, ar noslēpumainiem dievu simboliem un ar svētajiem Fallusa attēliem. Gājiena vidū uz priesteru un otro praviešu pleciem pacēlās slēgts «naoss» no dārga koka, ar pērlēm, ziloņkaulu un zeltu rotāts. Tur mita pati dieviete, Viņa, Neredzamā, Auglības devēja, Noslēpumainā, dievu Māte, Māsa un Sieva.

Launais Sets ir ieviļinājis savu brāli, dievišķīgo Ozirisu, dzīrās, ar viltu licis tam apgulties krāšņā šķirstā un, aizsitis vāku vīrs tā, iemetis šķirstu ar lielā dieva ķermeni Nilā. Izida, tikko dzemdējusi Horu, bēdās un asarās meklē pa visu zemi sava vīra miesas un ilgi tās neatrod. Beidzot zivis tai pastāsta, ka viļņi šķirstu aiznesuši jūrā un izskalojuši pie Biblosas,

kur ap to izaudzis milzu koks un noslēpis savā stumbrā dieva liķi un viņa peldošo mājokli. Tās zemes ķēniņš no milzu koka licis sev iztaisīt varenu kolonnu, nezinādams, ka tajā dus pats dievs Oziriss, lielais dzīvības devējs. Izida iet uz Biblosu, nonāk tur tveices, slāpju un grūtā akmeņainā ceļa nogurdināta. Viņa atbrīvo šķirstu no koka vidus, nes to sev līdzī un paslēpj zemē pie pilsētas sienas. Bet Sets atkal slepeni nolaupta Ozirisa miesas, sagriež tās četrpadsmit gabalos un izkaisa tos pa visām Augšas un Lejas-Eģiptes pilsētām un ciemiem.

Un atkal lielās bēdās un raudās Izida dodas meklēt sava vīra un brāļa svētos locekļus. Viņas raudām sa-

vas žēlabas pievieno viņas māsa, dieviete Neftisa, un varenais Tots, un dievietes dēls, gaišais Hors, Horazits.

Tāda bija tagadējās procesijas dziļākā jēga dievkalpojuma pirmajā pusē. Tagad, pēc vienkāršo ticīgo aiziešanas un pēc nelielas atpūtas, bij jānotiek lielās ceremonijas otrai daļai. Templī bija palikuši tikai augstākās pakāpēs iesvētītie — mistagogi, epopti, pravieši un priesteri.

Puisēni baltos ģērbos iznēsāja sidraba paplāksnēs gaļu, maizi, sausus augļus un saldo Peluzas vīnu. Citi lēja no šaurkaklainiem Tirus traukiem sikaru, ko tajos laikos deva pirms soda izpildīšanas noziedzniekiem, lai viņos pamodinātu vīrišķību, bet kuņai piemita arī lielās spējas ra-

dīt un uzturēt ļaudīs svētā ārprāta uguni.

Pēc kārtējā priesterā zīmes puisēni aizgāja. Priesteris-vārtusargs aizslēdza visas durvis. Pēc tam viņš vēriģi apstaigāja visus palikušos, ieskatīdamies tiem sejās un izjautādamš tos noslēpumainiem vārdiem, kuģi bija šīs nakts caurlaide. Divi citi priesteri noveda gar templi un ap katru tā kolonnu sidraba kvēpnīcu uz rietņiem. Templis pildījās ar zilu, biezu, reibinošu, smarģīgu timianu, un caur dūmu kārtām tikko saredzamas kļuva no dzidriem akmeņiem pagatavoto eljes lampu daudzkrāsainās ugunis, — lampu, kas bij ietvertas griestā zeltā un pakārtas pie griestiem garās sidraba ķēdēs. Senāk šīs Ozirisa un

Izidas templis dūrās acīs ar saviem nelielajiem apmēriem un nabadzību, un bij alas veidā izdobts kalna dziļumā. Šaurs pazemes koridors tajā veda no āra. Bet kopš valdīja Zālamans, kas bija ņēmis savā aizsardzībā visas reliģijas, atskaitot tās, kas atļāva bērnu upurēšanu, un pateicoties ķēniņienes Astisas, dzimušas eģiptietes neatlaidībai, templis bij audzis dziļumā un augstumā un to izrotāja bagātas dāvanas.

Agrākais altāris bija tāpat palicis neskarts savā pirmatnējā rupjā vienkāršībā, kopā ar lielu daudzumu mazu telpu, kas bija tam apkārt un kas kalpoja dārglietu, upurēšanas rīku un svēto priekšmetu glabāšanai, un tāpat sevišķiem slepeniem nolūkiem

visnoslēpumaināko mistisko orgiju laikā.

Totiesu patiesi krāšņs bij ārējais pagalms ar piloniem, par godu dievieteī Hatorai, un ar četrmalu kolonnādi no divdesmit četrām kolonnām. Vēl greznāk bij ierīkota iekšējā pazemes hipostila zāle lūdzējiem. Viņas mozaikas grīda visnotāl bij izrotāta mākslinieciskiem zivju, zvēru, abinieku un rāpuļu attēliem. Bet griesti bij zilu glazūru klāti, un tajos mirdzēja zelta saule, spīdēja sidraba mēness, mirgoja neskaitāmas zvaigznes un izplestiem spārniem lidoja putni. Grīda bija zeme, griesti — debesis, bet tos savienoja, gluži kā varenī koku stumbri, apaļās un daudzšķautņainās kolonnas. Un tā kā

visas kolonnas beidzās galvām maigu lotosa ziedu vai tievu papirusa tīstokuļņu veidā, tad uz tām gulošie griesti tiešām likās viegli un gaisīgi kā debesis.

Sienas līdz cilvēka auguma augstumam bij izliktas sarkanām granīta plāksnēm, kas uz ķēniņienes Astissas vēlēšanos bij atvestas no Tēbām, kur vietējie meistari prata granītam piešķirt spoguļa gludumu un apbrīnojamu spīdumu. Augstāk, līdz pašiem griestiem, sienas, tāpat kā kolonnas, ņirbēja izgrieztiem un izkrāsotiem attēliem ar abēju Eģiptu dievu simboliem. Te bija Sebechs, ko Fajumē godina krokodiļa izskatā, un Tots, mēneša dievs, ko attēlo kā ibisu Hmunu pilsētā, un saules dievs Hors,

kam Edfā bija veltīts vanags, un Basto no Bubasas, kaķa izskatā, gaisa dievs Šu — lauva, Pta — apis, Hatora — jautrības dieve — govys, Anubis, balzāmēšanas dievs, ar šakaļa galvu, un Montu no Hermonas, un koptu Minu, un debesu dieviete Neita no Saīsas, un beidzot — auna izskatā — briesmīgais dievs, kuŗa vārdu neizrunāja un kuŗu sauca par Hentijementu, kas nozīmē «Tas, kas dzīvo Rietumos».

Pustumšs altāris pacēlās pār visu templi, un viņa dziļumā ar savu zeltu nespodri spīdēja svētnīcas sienas, kas slēpa Izidas attēlus. Treji vārti — liele, vidējie un divēji mazie sānu — veda svētnīcā. Vidējo priekšā stāvēja ziedoklis ar svēto akmens nazi no

Etiopijas obsidiana. Pakāpieni veda pie altāra un uz tiem noietās jaunākie priesteri un priesterienes ar timpaniem, sistrām, fleitām un tamburiniem.

Ķēniņiene Astisa gulēja mazā slepenā telpā. Neliels kvadratveida logs, smagu aizkaru mākslīgi segts, bija taisni pretī altārim un atļāva, nenododot savu klātbūtni, sekot visiem svētās ceremonijas sākumiem. Viegls šaurs linu plīvura ģērbs, sidraba caur-austs, cieši pieklāvās ķēniņienes augumam, atstādams rokas kailas līdz pleciem un kājas līdz puslieliem. Caur dzidro drēbi sārti vizēja viņas āda, un ar visām savām skaidrajām līnijām un izcilņiem bija redzams viņas slaidais stāvs, kas līdz šim lai-

kam, nevērojot ķēniņienes trīsdesmit gadu vecumu, nebija zaudējis savu lokanību, skaistumu un svaigumu. Viņas mati, zilā krāsā krāsoti, bij izlaisti pār pleciem un pār muguru, un viņu gali rotāti neskaitāmām aromatiskām lodītēm. Seja bija stipri sārtināta un balsināta, bet smalki ar tušu apvilktās acis likās milzīgas un tumsā dega, kā spēcīgam zvēram no kaķu dzimtas. Svētais zelta ureus viņai karājās no kakla lejup, šķirdams puskailās krūtis.

No tā laika, kopš ķēniņš Zālamans bij atsalis pret ķēniņieni Astisu, viņas neapvaldītās juteklības nogurdināts, viņa ar visu dienvīdus saldkaisles dedzību un ar visu apvainotas sievietes greizsirdības niknumu nodevās

tām slepenajām izvirtušas miesaskā-
rības orgijām, kas piederēja pie kas-
tratu Izidas pielūgšanas augstākā kul-
ta. Viņa vienmēr parādījās priesteru-
kastratu pavadībā, un pat tagad, kad
viens no tiem vienmērīgi vēdināja
pār viņas galvu pāva spalvu vēdekli,
— citi sēdēja uz grīdas, iezīdamies
ķēniņienē neprātīgi - svētlaimīgām
acīm. Viņu nāsis ieplētās un drebēja
no viņas miesas aromata, kas dvesa
uz tiem, un drebošiem pirkstiem vi-
ņi centās nemanāmi pieskarties viņas
tikko plīvojošā vieglā ģērba malai.
Viņu pārmērīgā, nekad neapmierinā-
tā kaislība sakairināja viņu iztēli līdz
pēdējai robežai. Viņu izdomas spējas
Kibellas un Ašeras baudās pārsniedza
visas cilvēciskās iespējamības. Un,

skauzdami ķēniņieni cits citam, visām sievietēm, vīriešiem un bērniem, skauzdami to pat viņai pašai, viņi to pielūdza vairāk nekā Izidu, un mīlēdami ienāda to, kā saldu un nežēlīgu ciešanu bezgalīgu ugunīgu avotu.

Tumšas, ļaunas, briesmīgas un valdzinošas baumas klīda par ķēniņieni Astisu Jeruzalemē. Skaistu zēnu un meiteņu vecāki slēpa bērnus no viņas skatiena; viņas vārdu, kā aptraipšanas un nelaiemes zīmi, baidījās pieminēt laulības gultā. Bet uztraucošā, reibinošā ziņkāre vilka dvēseles pie viņas un atdeva viņas varā miesas. Tie, kas kaut vienreiz bij izbaudījuši viņas mežonīgos, asiņainos glāstus, tie vairs nekad nevarēja viņu aizmirst un uz visu mūžu kļuva par vi-

ņas nožēlojamiem, atstumtiem vergiem. Gatavi uz katru grēku, uz katru pazemojumu un noziegumu, lai viņu atkal iegūtu, tie kļuva līdzīgi tiem nelaimīgajiem, kas, reiz izmēģinājuši rūgto magoņu dzērienu no Ofira zemes, kas dod saldus sappus, nekad vairs neatteiksies no tā un tikai to vienīgo pielūdz un to vienīgo godā, iekam spēku izsikums un ārprāts nepārrauj viņu dzīvi.

Lēni šūpojās karstajā gaisā vēdeklis. Klusā sajūsmā priesteri vēroja savu briesmīgo pavēlnieci. Bet viņa bij it kā piemirsusi to klātbūtni. Viegli atbīdījusi aizkaru, viņa neatlaidīgi raudzījās pretī, otrpus altārim, kur kādreiz no veco, zeltā kalto aizkaru tumšajiem ielokiem mēdza parādīties

skaistā, gaišā Izraeļa ķēniņa seja. Viņu vienīgo ar visu savu liesmaino un netiklo sirdi mīlēja atstumtā ķēniņiene, cietsirdīgā un saldkaislīgā Astisa. Viņa garām slidošo skatienu, laipno vārdu, viņa rokas pieskārienu tā visur meklēja un neatrada. Svinīgās iziešanās, galma mielastos un tiesas dienās Zālamans viņai izrādīja cieņu kā ķēniņienei un ķēniņa meitai, bet viņa dvēsele tai bija mirusi. Un bieži lepnā ķēniņiene zināmās stundās lika sevi nest gar Lībanus namu, lai kaut iztālēm, nemanāmi, caur nestuvju smagajiem audumiem, ieraudzītu galminieku pūļa vidū Zālamana lepno, neaizmirstami skaisto seju. Un jau sen viņas liesmainā mīlestība uz ķēniņu bija tik cieši saau-

gusi ar dedzinošu naidu, ka pati Astisa vairs neprata tos izšķirt.

Agrāk arī Zālamans lielo svētku dienās bij apmeklējis Izidas templi un ziedojis dievieteī, un bija pat pieņēmis viņas otrā augstā priesterā tituli, tūliņ pēc Eģiptes faraona. Bet «Apaugļošanas asiņainā upurā» briesmīgās misterijas bija novērsušas viņa prātu un sirdi no kalpošanas dievu Mātei.

— Kas kastrēts aiz nezināšanas, vai ar varu, vai nejauši, vai aiz slimības — tas nav pazemots Dieva priekšā, — sacīja ķēniņš. — Bet vai tam, kas pats sevi sakropļo.

Un nu jau veselu gadu viņa vieta templī stāvēja tukša. Un velti ķēniņienes liesmainās acis tagad kāri raudzījās uz nekustīgajiem aizkariem.

Tamēr vīns, sikara un skurbinošās kvēpināmās zāles jau bija darijušas manāmu iespaidu uz tiem, kas bija sapulcējušies templī. Biežāk atskanēja kliegzieni un smiekli un uz akmens grīdas krītošo sidraba trauku šķindoņa. Tuvojās lielais, noslēpumainais asiņainā upuža mirklis. Ticīgos pārņēma ekstaze.

Ķēniņiene pārļaida izklaidīgu skatienu templim un ticīgajiem. Daudz te bija cienījamu un slavenu vīru no Zālamana svitas un no viņa karavadoņiem: Ben-Ģebers, Argobas apgabala valdnieks, un Aķimaacs, ķēniņa meitas Basmatas vīrs, un atjautīgais Ben-Deķers, un Zabuds, kas pēc austrumnieku parašām nesa «ķēniņa drauga» augsto tituli, un Zālamana

brālis no Dāvida pirmās laulības — Daluija, vārgs, pusbeigts cilvēks, pār-agri kritis idiotismā aiz pārmērībām un žūpības. Viņi visi — citi pēc ticības, citi aiz vēlēšanās darīt pakal, bet citi aiz saldkaislīgiem nolūkiem — bija Izidas pielūdzejī.

Un lūk, ķēniņienes acis ilgi un uzmanīgi, ar spraigu domu, apstājās pie skaistās, jauneklīgās Eliaba sejas, kas bija viens no ķēniņa miesassargu priekšniekiem.

Ķēniņiene zināja, aiz ko tik spilgtā krāsā deg viņa melnīgsnējā seja, aiz ko tādās kaislīgās ilgās viņa degošās acis vērstas šurp, uz aizkariem, kas tikko kustas no ķēniņienes skaisto, balto roku pieskāriena. Reiz, gandrīz jokojot, padodamās acumirkļa kap-

rizei, viņa bija likusi Eliabam pavadīt pie tās veselu gaŗu svētlaimīgu nakti. Rītā viņa to bij atlaidusi, bet kopš tā laika jau daudzas dienas no vietas viņa redzēja to it visur — pilī, templī, ielās — divas iemīlējušās, padevīgas, ilgu pilnas acis, kas to visur pavadīja.

Ķēniņienes tumšās uzacis savilkās, un viņas gaŗās zaļās acis pēkšņi satumsa briesmīgā domā. Ar tikko manāmu rokas kustību viņa pavēlēja kastratam nolaist vēdekli lejup un klusi teica:

— Ejiet visi ārā. Usaj, tu iesi un pasauksi pie manis Eliabu, ķēniņa sardzes priekšnieku. Lai viņš nāk viens.

XI

*D*esmit priesteri baltās, sarkaniem plankumiem izraibinātās drēbēs iznāca altāra vidū. Viņu pēdās nāca vēl divi priesteri, ģērbusies sieviešu drē-

bēs. Viņiem šodien bij jātēlo Neftisa un Izida, kuŗas apraud Ozirisu. Pēc tam no altāŗa dziļuma iznāca kāds baltā hitonā bez kādiem izrotājumiem, un visu sievieŗu un vīrieŗu acis kāri pieķērās tam. Šis bija tas pats vientuļnieks, kas desmit gadus bija pavadījis grūtos asketiskos pārbaudījumos Lībanus kalnos, un tagad tam vajadzēja nest lielo labprātīgo asiņaino upuri Izidai. Viņa seja, badā izvārgusi, vēja appūsta un saulē iedegusi, bija barga un bāla, acis drūmi nolaistas, un necilvēciskas šausmas dvesa no viņa uz pūli.

Beidzot iznāca arī tempļa galvenais priesteris, simtgadu vecs sirmgalvis ar tiaru galvā, tīģera ādu uz pleciem

un brokata priekšautā, kas bija šakaļu
astēm rotāts.

Pagriezies pret lūdzējiem, viņš iz-
teica lēnīgā un drebošā vāra
balsī:

— Suton-di-gotpu (Ķēniņš upurē).

Un pēc tam, pagriezies pret zie-
dokli, viņš pieņēma no palīga rokām
baltu balodi ar sarkanām kājām, no-
griezta putnam galvu, izvilka tam no
krūtīm sirdi un ar tā asinīm aplacīja
ziedokli un svēto nazi.

Pēcneilgas klusēšanas viņš iesaucās:

— Apraudāsim Ozirisu, dievu Atu-
mu, dižo Un-Nofer-Onufriju, dievu
Onu!

Divi kastrati sievietu drēbēs —
Izida un Neftisa — tūdaļ harmonis-
kās smalkās balsīs iesāka raudas:

«Atgriezies savā mājoklī, ai skaistais jaunekli. Tevi redzēt ir svētlaime.

«Izida piesauc tevi, Izida, kuŗa bij ieņemta ar tevi vienās miesās, tava sieva un māsa.

«Rādi mums atkal savu seju, gaišais dievs. Te ir Neftisa, tava māsa. Viņa mirkst asarās un bēdās plēš savus matus.

«Nāves skumjās mēs meklējam tavu skaisto miesu. Oziris, atgriezies savā namā!»

Divi citi priesteri pievienoja pirmajiem savas balsis. Hors un Anubiss apraudāja Ozirisu, un ikreiz, kad tie beidza pantu, koris, kas bija nometies uz pakāpieniem, to atkārtoja sviņīgā un skumjā meldijā.

Pēc tam ar to pašu dziesmu vecākie priesteri iznesa no svētnīcas dievietes statuju, kas tagad vairs nebij aizsegta ar naosu. Bet melns mētelis, nokaisīts zelta zvaigznēm, ietina dievieti no galvas līdz kājām, atstādams redzamas tikai viņas sidraba kājas, čūskas apvītas, bet virs galvas sidraba disku, kas bija ieslēgts govs ragos. Un lēni, kvēpnīcām un sistrām šķin-dot, ar gaužām raudām dievietes Izidas gājiens sāka kustēties lejup no altāra pakāpieniem templī, gar tā sienām, starp kolonnām.

Tā dieviete uzlasīja sava vīra izsvaidītos locekļus, lai viņu atdzīvinātu ar Tota un Anubisa palīdzību:

«Slava pilsētai Abidosai, kas paglabājusi tavu skaisto galvu, Oziris.

«Slava tev, pilsēta Memfisa, kur mēs atradām lielā dieva labo roku, kara un aizsardzības roku.

«Un tev, ak pilsēta Saīsa, kas slēpi gaišā dieva kreiso roku, taisnās tiesas roku.

«Arī tu lai slavēta, Tebu pilsēta, kur dusēja Un-Nofer-Onufrija sirds.»

Tā dieviete apstaigāja visu templi, atiedama atpakaļ pie altāra, un arvien kaislīgāka un skaļāka kļuva koŗa dziedāšana. Svētā iedvesme pārņēma priesterus un lūdzējus. Visas Ozirisa ķermeņa daļas Izida atrada, atskaitot vienu, svēto Fallusu, mātes miesu apaugļotāju, jaunas mūžīgas dzīvības radītāju. Tagad tuvojās vislielākais akts Ozirisa un Izidas misterijā.

— Vai tu tas esi, Eliab? — ķēniene jautāja jauneklim, kas klusi ienāca pa durvīm.

Ložas tumsā viņš bez skaņas noslīga pie viņas kājām un piespieda pie lūpām viņas ģērba malu. Un ķēniņiene sajuta, ka viņš raud aiz sajūsmas, kauna un iekārošanas. Nolaidusi roku uz viņa asi sprogainās galvas, ķēniņiene izteica:

— Stāsti man, Eliab, visu, ko tu zini par ķēniņu un šo meiteni no viņa dārza.

— Ai, kā tu viņu mīli, ķēniņien!

— Eliabs teica ar rūgtu vaidu.

— Runā... — Astisa pavēlēja.

— Ko es tev varu teikt, ķēniņien?

Mana sirds lūst aiz greizsirdības.

— Runā!

— Nevienu ķēniņš vēl nav tā mīlējis kā viņu. Viņš nešķiņas no tās ne mirkli. Viņa acis mirdz laimē. Viņš šķiež sev visapkārt labvēlību un dāvanas. Viņš, abimeleks un gudrais, viņš kā vergs guļ tai pie kājām un kā suns nenolaiž no tās savas acis.

— Runā!

— Ai, kā tu mani plosi, ķēniņien! Un viņa . . . viņa — visa mīlestība, visa maigums un glāsts! Viņa lēnīga un kautra, viņa nekā neredz un nezina ārpus savas mīlestības. Viņa nevienā nemodina ne ļaunumu, ne greizsirdību nedz skaudību . . .

— Runā! — neganti ievaidējās ķēniņiene, un ieķērusies saviem lokajiem pirkstiem Eliaba melnajās cirtās, tā piespieda viņa galvu pie savas

miesas, plosīdama viņa seju sava caur-
vizošā hitona sidraba izšuvumiem.

Bet altārī tai laikā ap dievietes tē-
lu, kas bija melnu autu apklāts, ar
kļiedzieniem, kas līdzinājās riešanai,
timpaniem zvanot un sistrām šķin-
dot, svētā ekstazē skrēja apkārt pries-
teři.

Daži no tiem pēra sevi daudzsta-
rainām pātagām no degunradža ādas,
citi grieza sev īsiem nažiem krūtīs
un plecos gaņas asiņainas brūces, tre-
ši pirkstiem plēsa sev muti, atrāva
ausis un plosīja ar nagiem seju. Šīs
trakās dejas vidū dievietei pie pašām
kājām uz vienas vietas neapjaužamā
ātrumā griezās vientuļnieks no Lība-
nus kalniem sniegbaltā plīvojošā ģēr-
bā. Tikai augstais priesteris palika ne-

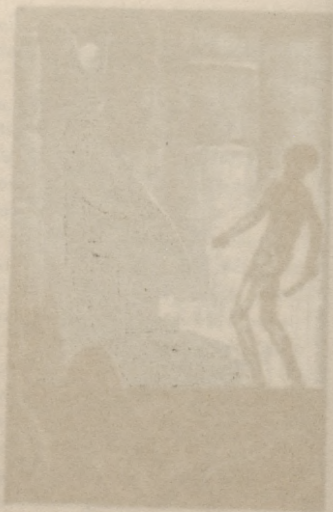

mīesas, plosīdama viņa seju sava caur-
vizošā hitona sidraba izšuvumiem.

Bet altārī tai laikā ap dievietes tē-
lu, kas bija melnu autu apklāts, ar
kļiedzieniem, kas līdzinājās riešanai,
timpaniem zvanot un sistrām šķin-
dot, svētā ekstazē skrēja apkārt pries-
teři.

Daži no tiem pēra sevi daudzsta-
rainām pātagām no degunradža ādas,
citi grieza sev īsiem nažiem krūtīs
un plecos gaŗas asiņainas brūces, tre-
ši pirkstiem plēsa sev muti, atrāva
ausis un plosīja ar nagiem seju. Šīs
trakās dejas vidū dievietei pie pašām
kājām uz vienas vietas neapjaužamā
ātrumā griezās vientuļnieks no Lība-
nus kalniem sniegbaltā plīvojošā ģēr-
bā. Tikai augstais priesteris palika ne-

kustēdamies stāvot. Rokā viņš turēja svēto upuru nazi no Etiopijas obsidiana, gatavs pasniegt to pēdējā briesmīgajā mirklī.

— Fallusu! Fallusu! Fallusu — kļiedza ekstazē prātu pazaudējušie priesteri. — Kur tavs Falluss, ak gaišais dievs! Nāc, apaugļo dievieti! Viņas krūtis tvīkst iegribā! Viņas klēpis ir kā tuksnesis karstajos vasaras mēnešos!

Un tad briesmīgs, neprātīgs, spalgs kļiedziens uz mirkli noslāpēja visu kori. Priesteri ātri pašķīrās un visi templī esošie ieraudzīja Lībanus vientuli, gluži kailu, briesmīgu ar savu gaŗo, kaulaino, dzelteno ķermeni. Augstais priesteris viņam pasniedza nazi. Templī iestājās neizciešams klu-

sums. Un viņš, ātri pieliecies, izdarīja kādu kustību, saslējās un ar sāpju un aizgrābtības kliedzienu pēkšņi no meta pie dievietes kājām bezveidīgu asiņainu miesas gabalu.

Viņš grīļojās. Augstais priesteris viņu uzmanīgi atbalstīja, aplicis roku ap muguru, pieveda viņu pie Izidas tēla un saudzīgi pārklāja to ar melno autu un atstāja tā dažus acumirkļus, lai viņš slepeni, citiem neredzot, varētu uzspiest apaugļotās dievietes lūpām savu skūpstu.

Tūlīņ pēc tam viņu ielika nestuvēs un aiznesa no altāra. Priesteris-vārtusargs izgāja no tempļa. Viņš iesita ar koka veserīti pa milzīgu vāra ripu, pavēstīdams visai pasaulei to, ka piepildījusies dievietes apaug-

ļošanas lielā misterija. Un augstā dziedošā vaŗa skaŗa aizv l s p ri Jeruzalemei.

 k niŗiene Astisa, v l joprojam dreb dama ar visu miesu, atlieca atpakaļ Eliaba galvu. Viŗas acis dega spraig  sarkan  uguni. Un viŗa sacija l ni, v rdus pa v rdam:

— Eliab, vai gribi, es tevi dariŗu par Judejas un Izraeļa  k niŗu? Vai gribi b t valdnieks p r visu Siriju un Mezopotamiju, p r Feniķiju un B beli?

— N ,  k niŗien, es gribu tikai tevi...

— J , tu b si mans pav lnieks. Visas manas naktis pieder s tev. Ikkatrs mans v rds, katrs skatiens, katrs elpas vilciens b s tavs. Tu zini caur-

laidi. Tu iesi šodien uz pili un nokausi viņus. Tu nokausi viņus abus! Tu nokausi viņus abus!

Eliabs gribēja kaut ko teikt. Bet ķēniņiene pievilka viņu sev klāt un pieklāvās viņa mutei ar savām karstajām lūpām un mēli. Tas vilkās mocoši ilgi. Pēc tam, pēkšņi atrāvusi jaunekli no sevis, viņa teica īsi un pavēloši:

— Ej!

— Es eju, — paklausīgi atbildēja Eliabs.

XII

*U*n bija Zālamana lielās mīlestības septītā nakts.

Savādi klusi un dziļi maigi tai naktī bija ķēniņa un Sulamītes glāsti.

Itin kā kādas domīgas skumjas, piesardzīga kaunība, tāla nojauta ietina vieglā audumā viņu vārdus, skūpstus un skāvienus.

Skatīdamās pa logu debesīs, kur nakts jau pārvarēja dziestošo vakaru, Sulamīte savām acīm lika apstāties pie spožas zilgas zvaigznes, kas trīcēja lēnīgi un maigi.

— Kā sauc šo zvaigzni, mans mīlais? — viņa vaicāja.

— Šī zvaigzne ir Sopdits, — atbildēja ķēniņš. — Tā ir svēta zvaigzne. Asirijas magi mums stāsta, ka visu cilvēku dvēseles dzīvojot uz tās pēc miesas nāves.

— Vai tu tam tici, ķēniņ?

Zālamans neatbildēja. Viņa labā roka bija Sulamītei zem galvas, bet

ar kreiso viņš to apskāva, un tā juta viņa aromatisko elpu uz sevis, uz matiem, uz deniņiem.

— Varbūt mēs ar tevi tur satiksīmes, ķēniņ, pēc tam kad nomirsim?

— Sulamīte satraukta vaicāja.

Ķēniņš atkal klusēja.

— Atbilde man kaut ko, mīļais, — Sulamīte bikli palūdza.

Tad ķēniņš teica:

— Cilvēka mūžs īss, bet laiks bezgalīgs un viela nemirstīga. Cilvēks mirst un ar savas miesas trūdēšanu baro zemi, zeme baro vārpa, vārpa nes graudus, cilvēks ēd maizi un baro ar to savu miesu. Neskaitāmi gadsimti pēc gadsimtiem pāiet, viss pasaulē atkārtojas, — atkārtojas cilvēki, zvēri, akmeņi, augi. Laika un vielas

daudzveidīgajā riņķošanā atkārtojamies arī mēs ar tevi, mana mīlākā. Tas tikpat droši kā tas, ja mēs ar tevi piepildīsim lielu maisu līdz augšai pilnu ar jūras smilti un iemetīsim tajā tikai vienu vienīgu dārgu safiru, tad, grābdama daudzas reizes no maisa, tu tomēr agri vai vēlu izvilksi arī dārgakmeni. Mēs ar tevi tiksimies, Sulamīt, un mēs nepazīsim viens otru, bet mūsu sirdis ar ilgām un ar sajūsmu tieksies viena otrai pretī, jo mēs jau esam tikušies, mana lēnīgā, mana skaistā Sulamīt, bet mēs to neatceramies.

— Nē, ķēniņ, nē! Es atceros. Kad tu stāvēji zem mana nama loga un mani sauci: «Mana daiļā, iznāc ārā, mani mati nakts rāsas pilni!» — es

tevi pazinu, es tevi atcerējos, un manu sirdi pārņēma prieks un bailes. Saki man, manu ķēniņ, saki, Zālamān: ja es rīt nomiršu, vai tu atcerēsies savu melnīgsnējo meiteni no vīna dārza, savu Sulamīti?

Un spiezdams viņu pie savām krūtīm, ķēniņš aizgrābts čukstēja:

— Nerunā tā nekad . . . Nerunā tā, ai, Sulamīt! Tu Dieva izredzētā, tu īstenā, tu manas dvēseles ķēniņien . . . Nāve tev nepieskarsies . . .

Griezīga vara skaņa pēkšņi pārvēlās pār Jeruzalemi. Tā ilgi, baigi drebēja un šūpojās gaisā, un kad apklusā, tad vēl ilgi lidoja viņas trīcošā atbalss.

— Izidas templī beigusies misterija,
— ķēniņš teica.

— Man bailes, mans daiļais! —
Sulamīte izdvesa. — Tumšas šaus-
mas iezagušās manā dvēselē . . . Es ne-
gribu nāvi . . . Es vēl neesmu pagu-
vusi izbaudīt tavus skāvienus . . . Ap-
skauj mani . . . Spied mani ciešāk pie
sevis . . . Liec mani kā zieģeli uz savu
sirdi, kā gredzenu savā pirkstā! . . .

— Nebīsties nāves, Sulamīt! Tik-
pat stipra kā nāve, ir mīlestība . . .
Aizden skumjās domas . . . Vai gribi,
es tev pastāstīšu par Dāvida kariem,
par faraona Susakima dzīrām un me-
dībām? Vai gribi dzirdēt vienu no
tām teikām, kuŗas sacer Ofira ze-
mē? . . . Vai gribi, es tev pastāstīšu par
Vakramadita brīnumiem?

— Jā, manu ķēniņ. Tu pats zini,
ka tad, kad klausos tevī, mana sirds

aug aiz prieka! Bet es tev gribu kaut ko lūgt . . .

— Ai Sulamīt, — visu, ko gribi! Lūdz man manu dzīvību — es ar prieku tev to atdošu. Es tikai nožēlošu, ka pārāk lēti esmu samaksājis par tavu mīlestību.

Tad Sulamīte tumsā pasmaidīja aiz laimes un rokām apvijusi ķēniņa kaklu, čukstēja tam ausī:

— Lūdzu tevi, kad pienāks rīts, iesim kopā turp . . . uz vīna dārzu . . . Tur, kur zaļā zāle un cipreses un ciedri, kur tu pie akmens sētas rokām paņēmi manu dvēseli . . . Es tev to lūdzu, mīļākais . . . Tur es tev atkal došu savus glāstus . . .

Ķēniņš liegā reibonī skūpstīja savas mīļākās lūpas.

Bet Sulamīte pēkšņi piecēlās savā guļas vietā un ieklausījās.

— Kas tev notika, mans bērns? . . . Kas tevi izbiedēja? — Zālamans vaicāja.

— Pagaidi, mans mīlais . . . kāds nāk šurp . . . Jā . . . Es dzirdu soļus . . .

Viņa apklusā. Un bija tik klusu, ka viņi dzirdēja savus sirds pukstienus.

Aiz durvīm kaut kas viegli iečabējās, un pēkšņi tās atvērās ātri un bez trokšņa.

— Kas tur ir? — Zālamans iesaucās.

Bet Sulamīte jau noleca no guļas vietas, vienā lēcienā metās pretī tumšajam cilvēka stāvam ar spožu šķēpu rokā. Un tūliņ, īsa, ātra dūriena caururbta, viņa ar vāju, it kā pārsteigu-

ma iekliedzienu nokrita uz grīdas.

Zālamans ar roku sasita karneola ekranu, kas aizsedza nakts lampas gaismu. Viņš ieraudzīja Eliabu, kas stāvēja pie durvīm, viegli noliecies pār jaunavas ķermeni, grīlodamies, kā piedzēries. Jaunais karavīrs zem Zālamana skatienu pacēla galvu un, acīm sastapies ar ķēniņa acu nikno, briesmīgo skatienu, nobālēja un ievaidējās. Pārdabiskas šausmas izķēmoja viņa vaibstus. Un pēkšņi, salīcis, paslēpis galvu mētelī, viņš bikli, kā izbiedēts šakals, lida ārā no istabas. Bet ķēniņš viņu apturēja, izteikdams tikai trīs vārdus:

— Kas tevi piespieda?

Visā augumā drebēdams un zobus klabinādams, acīm, kas aiz šausmām

bija kļuvušas baltas, jaunais karavīrs
dobji izrunāja:

— Ķēniņiene Astisa . . .

— Ej ārā, — pavēlēja Zālamans. —
Saki kārtējai sardzei, lai tā tevi ap-
sargā.

Drīz pa pils neskaitāmām istabām
sāka skraidīt ļaudis ar ugunīm. Vi-
sās telpās atspīdēja gaisma. Ienāca
ārsti, sapulcējās karavadoņi un ķēni-
ņa draugi.

Vecākais ārsts teica:

— Ķēniņ, tagad nelīdzēs ne zināt-
ne nedz Dievs. Kad izvilksim šķēpu,
kas atstāts viņai krūtīs, tā tūdaļ no-
mirs.

Bet šai brīdī Sulamīte atguva sa-
maņu un teica ar mierīgu smaidu:

— Man gribas dzert.

Un kad padzērās, viņa ar maigu, skaistu smaidu pagrieza savas acis pret ķēniņu un vairs tās nenovērsa; bet viņš stāvēja ceļos pie viņas guļas vietas, gluži kails, tāpat kā viņa, nemānīdams, ka viņa ceļi mirka tās asinīs, un ka viņa rokas kļuvušas no sārta-
jām asinīm sarkanas.

Tā raudzīdamās savā mīļākā un lēnīgi smaidīdama, skaistā Sulamīte ar pūlēm runāja:

— Pateicos tev, mans ķēniņ, par visu: par tavu mīlestību, par tavu skaistumu, par tavu gudrību, pie kuras tu man ļāvi piekļauties lūpām kā pie salda avota. Ļauj man skūpstīt tavas rokas, neatņem tās no manas mutes līdz tam brīdim, kamēr pēdējais elpas vilciens neaizlidos no manis.

Nekad nav bijis un nebūs par mani laimīgākas sievietes. Pateicos tev, mans ķēniņ, mans mīlais, mans skaistais. Atceries reizēm savu verdzeni, savu saulē nodegušo Sulamīti.

Un ķēniņš viņai atbildēja dobajā, lēnā balsī:

— Tik ilgi, kamēr vien cilvēki mīlēs viens otru, kamēr dvēseles un miesas skaistums būs vislabākais un visaldākais sapnis pasaulē, tik ilgi, zvēru tev, Sulamīt, daudzus gadu simteņus ar aizgrābtību un pateicību pieminēs tavu vārdu.

Rīta pusē Sulamītes vairs nebija.

Tad ķēniņš piecēlās, lika dot sev nomazgāties un uzvilka viskrāšņāko purpura hitonu, kas bija izrakstīts zelta vabolēm, un uzlika sev galvā

Nekad nav bijis un nebūs par mani laimīgākas sievietes. Pateicos tev, mans ķēniņ, mans mīļais, mans skaistais. Atceries reizēm savu verdzeni, savu saulē nodegušo Sulamīti.

Un ķēniņš viņai atbildēja dobajā, lēnā balsī:

— Tik ilgi, kamēr vien cilvēki mīlēs viens otru, kamēr dvēseles un miesas skaistums būs vislabākais un visaldākais sapnis pasaulē, tik ilgi, zvēru tev, Sulamīt, daudzus gadu simteņus ar aizgrābtību un pateicību pieminēs tavu vārdu.

Rīta pusē Sulamītes vairs nebija.

Tad ķēniņš piecēlās, lika dot sev nomazgāties un uzvilka viskrāšņāko purpura hitonu, kas bija izrakstīts zelta vabolēm, un uzlika sev galvā

kroni no asins sarkaniem rubiniem.
Pēc tam viņš atsauca pie sevis Bena-
ju un mierīgi sacīja:

— Benaja, tu iesi un nokausi Eli-
abu.

Bet vecais vīrs aizklāja seju rokām
un krita uz vaiga ķēniņa priekšā.

— Ķēniņ, Eliabs ir mans dēla dēls!

— Vai tu mani dzirdēji, Benaja?

— Ķēniņ, piedod man, nedraudi
man ar savām dusmām, liec to darīt
kādam citam. Eliabs, no pils iznācis,
aizskrēja uz dievnamu un pieķērās
pie upuŗu altāŗa rāgiem. Esmu vecs,
nāve man tuvu, es neiedrošinos ņemt
uz savas sirdsapziņas šo divkāršo no-
ziegumu.

Bet ķēniņš atbildēja:

— Bet kad es tev uzdevu nokaut

manu brāli Adoniju, kas arī bija pieķēries pie ziedokļa svētajiem ragiem, vai tad tu man liedzies paklausīt, Benaja?

— Piedod man! Žēlo mani, ķēniņ!

— Pacel savu seju, — pavēlēja Zālamans.

Un kad Benaja pacēla galvu un ieraudzīja ķēniņa acis, viņš ātri piecēlās no grīdas un paklausīgi devās uz izeju.

Pēc tam, pagriezies pret Aīzaru, pils priekšnieku un uzraugu, viņš pavēlēja:

— Ķēniņieni es negribu atdot nāvei, lai viņa dzīvo kā grib un mirst kur grib. Bet nekad viņa vairs neredzēs manu vaigu. Šodien, Aīzar, tu izrīkosi karavani un pavadīsi ķēniņie-

ni līdz ostai Jafā, bet no turienes uz Eģipti, pie faraona Susakima. Tagad lai visi iziet.

Un palicis viens vaigu vaigā ar Sulamītes ķermeni, viņš ilgi raudzījās tās skaistajos vaibstos. Viņas seja bija balta, un tā nekad nebija bijusi tik daiļa viņai dzīvai esot. Pavērtās lūpas, kuņas Zālamans vēl priekš stundas bija skūpstījis, smaidīja mīklaini un svētlaimīgi, un zobi, vēl valgi tik-tikko spīdēja starp tām.

Ilgi ķēniņš raudzījās savā mirušajā mīlākā, tad liegi ar pirkstiem pie-skārās viņas pieri, kuņa jau sāka zaudēt dzīvības siltumu, un lēniem soļiem izgāja no istabas.

Aiz durvīm viņu gaidīja augstais priesteris Azarija, Cadoka dēls. Ķē-

niņam klāt pienācis, viņš jautāja:

— Ko lai darām ar šīs sievietes liķi? Šodien sestdienu.

— Un atcerējās ķēniņš, ka priekš daudziem gadiem bija miris viņa tēvs un gulējis smiltīs un jau sācis ātri trūdēt. Suņi, maitas smakas pievilināti, jau bija klejojuši tam apkārt izsalkumā un rijībā degošām acīm. Un tāpat kā tagad, viņam bij jautājis augstais priesteris, Azarijas tēvs, nevarīgs sirmgalvis:

— Tur gul tavs tēvs, suņi var saplosīt viņa liķi... Ko mums darīt? Vai godāt ķēniņa piemiņu un apgānīt sestdienu, vai svētīt sestdienu, bet atstāt tava tēva liķi suņiem par barību?

Tad Zālamans bij atbildējis:

— Atstāt. Dzīvs suns labāks par beigtu lauvu.

Un kad nu, pēc augstā priesterā vārdiem, viņš to atcerējās, tad viņa sirds sažņaudzās aiz bēdām un bailēm.

Nekā neatbildējis augstajam priesterim, viņš aizgāja tālāk, tiesas nama zālē.

Kā arvienu rītos, divi no viņa rakstu vedējiem, Elioreps un Aķija, jau gulēja uz paklājiem abās pusēs troņim, turēdami gatavus papirusa tīstokļus, niedras un tinti. Ķēniņam ienākot tie piecēlās un paklanījās viņam līdz zemei. Bet ķēniņš apsēdās savā ziloņkaula tronī ar zelta izrotājumiem, atspiedās ar elkoni uz zel-

ta lauvas muguras un, noliecis galvu
uz delnas, pavēlēja:

— Rakstait!

«Liec mani kā zieģeli uz savas
sirds, kā gredzenu savā rokā, jo mī-
lestība ir stipra kā nāve un greizsir-
dība neganta kā elle: viņas bultas ir
uguns bultas.»

Un klusējis tik ilgi, ka rakstu ve-
dēji izbailes aizturēja elpu, viņš sa-
cīja:

— Atstāriet mani vienu.

. Un, visu dienu, līdz pirmajām va-
kara ēnām, ķēniņš palika viens ar
savām domām, un neviens neuzdro-
šinājās ieiet milzīgajā, tukšajā tiesas
nama zālē.

PIEZĪMES

Novele *Sulamīte* trejādā ziņā spilgti atšķiras no visiem citiem Aleksandra Kuprina darbiem: ar tajā rādīto sievietes tēlu, ar neparasto vielu un ar savu stilu.

Jau agrāk Kuprins bija tēlojis divas galējības: visdziļāk grimušo, asinskāro, riebigo sievieti (*Bedré*) un visskaidrāko sievieti, viscēlāko mīlestību (*Granātu aproce*). «*Bedre* un *Granātu aproce* ir kā divi varena pulksteņa svārsta vēzienu gala punkti, kas rāda patiesi gleznas dvēseles diapazonu», raksta kritiķis Jevgeņijs Aņičkovs Kuprina kopotu rakstu priekšvārdā. — Sulamīte ar savu skaisto un liesmaino kaislību, kuņģā vienādi deg miesa un gars, ir šo galējību sinteze.

Visos pārējos Kuprina darbos viela ir pati dzīve, rakstnieka pārdzīvotais un pieredzētais. Kuprins ienīda «grāmatu gudrību», visu «literarisko» — pie rakstniekiem-savādniekiem bieži novērojams pa-

radokss. Turpreti *Sulamītes* viela bija vēsture, archeoloģija un etnografija. Zālama-
na valsts apstākļi, celtņu apraksti, misterijas Izidas templī — viss prasīja erudīciju, zinātni. Šeit nevarēja uzrakstīt neviena teikuma, kuŗa saturs nebūtu smelts no grāmatām. Kritiķis P. Piļskis, tagad viens no nedaudzajiem apstākļu pazinējiem un Kuprina personīgs paziņa, mums laipni paskaidroja, ka materiālu vākšanā rakstniekam daudz palīdzējis tā draugs F.D. Batjuškovs ar savām literatūras profesora zināšanām; materiāli vākti un apstrādāti ļoti rūpīgi, un Kuprins pie *Sulamītes* strādājis ne mazāk kā divus gadus. —

Visinteresantākais ir stila jautājums. Kuprins bija Puškina racionalistiskās vienkāršības piekritējs. Taču *Sulamītes* viela ar savu senatnību un mūslaiku dzīvei svešo mistiku prasīja citu stilu. Dažs cits būtu vienkārši aizņēmis stilu no kāda laba parauga; Kuprins, savdabis un īpatnis no

galvas līdz kājām, protams, pat nedomāja to darīt. Viņš mekleja citu ceļu. Kas rada īpatnējo noskaņu bibelē un Šekspīrā? — Valodas svešādība. Un Kuprins atrada interesantu izeju: viņš *Sulamīti* uzrakstīja mazliet svešādā, austrumnieciski-bībeliskā stilā, valodā, kas nebija parastā, pareizā krievu literariskā valoda. Kritiķi brīnījās: ko nozīmēja šī stila dīvainība? *Sulamītes* stils tiem atgādināja tulkojumu no svešvalodas. Īstenībā Kuprins bija veicis meistardarbu, bet kritika tam lāgā negribēja ticēt, jo agrākos darbos Kuprins stilam nebija piegriezis lielu vērību. Maz bija to, kas saprata, ka Kuprins ar nolūku rakstījis *tulkojuma stilā*, lai reljefi parādītu vielas svešādību. *Sulamītes* vielu nevarēja veidot modernā valodā, — tāpat kā bībeli un Šekspīru nevar tulkot mūsdienu valodā. — Tā jāsaprot mazliet neparastais stils, kādā sarakstīta krāšņā teika par ķēniņa Zālamaņa un Sulamītes mīlestību. —

Arī latviešu tulkojumā mēģināju saglabāt oriģināla stila īpatnības un tā atšķirības no parastās literariskās valodas, — pie tam nevien teikumu uzbūvē, bet arī atsevišķu vārdu rakstībā.

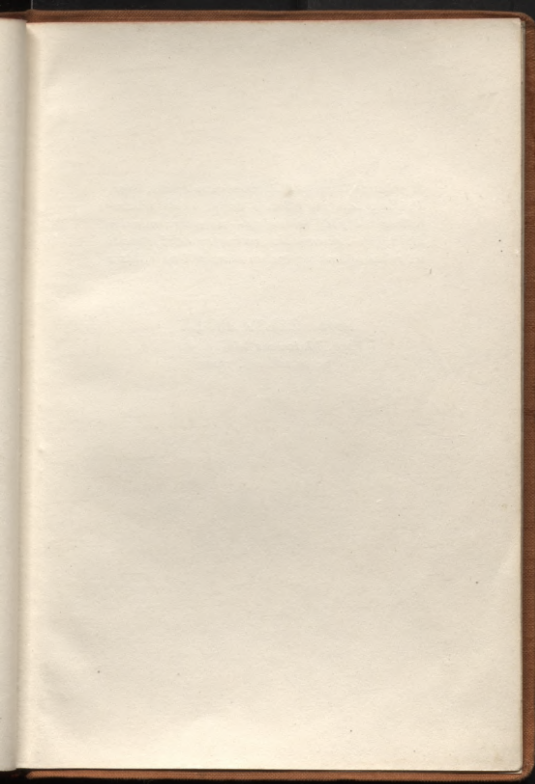
Dažas piezīmes teksta atsevišķām vietām:

5. l. p. *epigrafs* — pēc latv. bībeles Fišera izdevuma 1739. g. Krievu oriģināla vārdisks tulkojums: «Liec mani kā zīmogu uz savas sirds, kā greznu savā pirkstā; jo mīlestība ir stipra kā nāve, greizsirdība neganta kā elle; viņas bultas — uguns bultas.»
10. l. p. 3. r. *Irams-Abivus no Sidanas; Navtalus cilts*. — Visi oriģināla īpašvārdi, kas ņemti no bībeles, kā šeit, tā turpmāk atstāti latv. bībeles rakstībā, jo citādā rakstībā tie latviešu lasītājam nav pazīstami.

10. l. p. 9. r. *peugas koks* — orig. nebrovoe дерево. Vārdam trūkst latviska ekvivalenta, un pēc doc. P. Galenika paskaidrojuma šāds apzīmējums arī tagadējā botanikā nav pazīstams, kādēļ tulkojumā atstāta senebrēju vārda sakne *peug-*, = *peugas koks*.
33. l. p. 3. r. *Viss ir niecību niecība...*, pazīstamie Ekleziasta vārdi: *ματαιότης ματαιότητων, και πάντα ματαιότης*, lat. *vanitas vanitatum, et omnia vanitas*, — kuņiem trūkst labāka latviskojuma.
39. l. p. 5. r. *Kamēr diena dzestra top...*, tāpat turpmākie panti — gandrīz negrozītā vecās latviešu bībeles tulkojumā.
44. l. p. 16. r. *kā balti dvīņu jēri...* un t. t. — Ar šiem citātiem autors spilgti parāda bībeles valodas brīnišķīgo gleznainību.

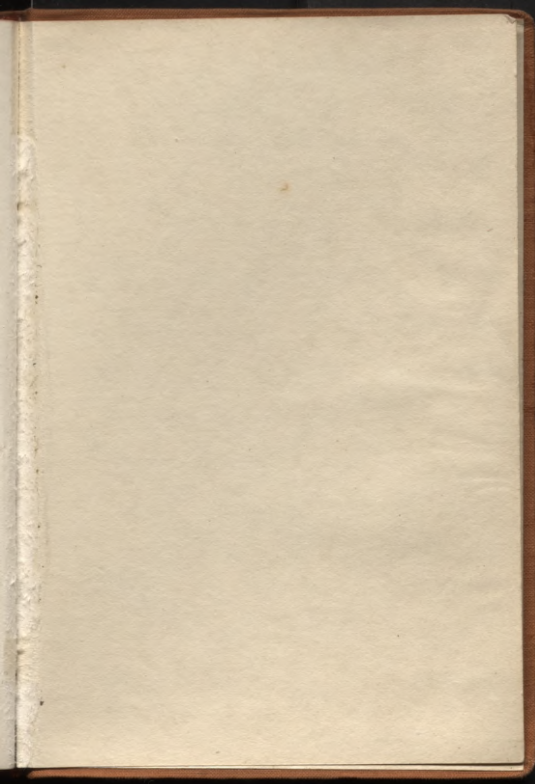
55. l. p. 9. r. *skadriņi* — vecs, bet pēdējā laikā piemirsts latviešu vārds, kas jau bībelē lietots šai pašā vietā un nozīmē (restes, рѣшотка).
150. l. p. 2. r. *Daluija* — oriģ. Далуйя, pareizi laikam Dāniels, jo bībelē starp Zālamana brāļiem šāds vārds nav minēts.

TULKOTĀJS

Šī grāmata iespiesta Valstspapīru spiestuvē, Rīgā,
Puškina ielā 12, tūkstots deviņi simti trīsdes-
mit septītā gadā septembra — novembra mēnešos
divi tūkstoši eksemplāros, no kuriem četri iespiesti
uz rokas lējuma papīra un numurēti no 1 līdz 4

Apgāds ZELTA ĀBELE
Rīgā, Maiznīcas ielā 10, dz. 8
pasta tek. rēķ. 10223

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306060689

[4,-]

20982
14260

